

Pamatnostādnes programmas 2030 lokalizācijai

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

SATURS

Pamatnostādnes programmas 2030. gadam lokalizācijai

IEVADS

Kāpēc ir nepieciešams ceļvedis?

Kam ir paredzēts ceļvedis?

1. PAMATNOSACĪJUMI JĒGPILNAI LĪDZDALĪBAI

Zelta noteikumi, pamatnosacījumi un veicinošie faktori

2. JAUNIEŠU LĪDZDALĪBA PĀREJAS POSMĀ

Konsultācijas par to, kā jēgpilni iesaistīt jauniešus katrā no galvenajiem programmas 2030. gadam lokalizācijas posmiem: plānošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā.

3. NODROŠINĀT IETEKMI UZ JAUNATNI UN RISINĀT KONKRĒTAS PROBLĒMAS

Sniedz konkrētus padomus un risinājumus dažiem atkārtotiem veicinošiem faktoriem un izaicinājumiem, ar kuriem var nākties saskarties, risinot jauniešu līdzdalības jautājumus.

4. DOKUMENTI

Dokumentā ir sniegtas detalizētas vadlīnijas un jauniešu līdzdalības piemēri no visas Eiropas, uz kuriem ir atsauces visā instrumentā.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

PAMATNOSTĀDNES PROGRAMMAS 2030. GADAM LOKALIZĀCIJAI

Kāpēc ir nepieciešams ceļvedis?

Tās mērķis ir atbalstīt un sniegt norādījumus par to, kā organizēt jēgpilnu jauniešu līdzdalību. Tajā ir sniegts principu, metožu un konkrētu padomu kopums par to, kā maksimāli palielināt jauniešu jēgpilnu līdzdalību projektā "Jaunatne pārmaiņās" iesaistīto personu plānošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā.

Kam ir paredzēts ceļvedis?

Projekta mērķis bija tieši iesaistīt jauniešus, politikas veidotājus, jaunatnes organizācijas un ieinteresētās personas, veidojot rīku kopuma galvenos dizaina elementus, lai nodrošinātu, ka tas ir pēc iespējas noderīgāks un atbilst gan jauniešu, gan vietējo iestāžu, kas iestājas par taisnīgu un godīgu pāreju, reālajām vajadzībām un problēmām. Šis rīku kopums ir paredzēts reģionālajiem un vietējiem politikas veidotājiem, kas atbildīgi par programmas 2030. gadam īstenošanu, kā arī citām šajā procesā iesaistītajām ieinteresētajām personām. Tajā ir sniegti piemēri, kā

Co-funded by
the European Union

konkrētas metodes ir veiksmīgi izmantotas pagātnē. Instrumentu kopuma pamatā ir apjomīgs dokumentācijas darbs, attiecīgās literatūras apskats, kā arī ekspertu un ieinteresēto personu iesaistīšana un intervijas ar tiem.

1. PAMATNOSACĪJUMI JĒGPILNAI LĪDZDALĪBAI

Zelta noteikumi, pamatnosacījumi un veicinošie faktori

Aizvien biežāk dažādu pilsētu un pašvaldību vadītāji iesaistās ieinteresēto pušu darbā un sadarbojas, lai rastu risinājumus globālām vai aktuālām problēmām. Sabiedrības iesaistīšanās veicina labāku pārvaldību, kvalitatīvākus projektus un programmas un lielāku sabiedrības atbalstu. Šajā kontekstā aizvien lielāku nozīmi iegūst sabiedrisko pakalpojumu izstrāde un sniegšana un iedzīvotāju līdzdalība šajos procesos (Lorenz, 2023). Tiek iesaistīti dažādi dalībnieki, apvienojot savu pieredzi, zināšanas un idejas, lai rastu labākos risinājumus konkrētām problēmām. Doma ir tāda, ka, ņemot vērā ieinteresēto pušu un iedzīvotāju aktīvu iesaistīšanos, tas veicina labāku rezultātu pieņemšanu un ļauj rast konkrētākus un kontekstam pielāgotus risinājumus (Lorenz, 2020). Mūsdienu sabiedrības problēmas kļūst arvien sarežģītākas, un to pamatā ir tādi izaicinājumi kā pandēmijas COVID-19, klimata pārmaiņas, digitālā transformācija, demogrāfiskās pārmaiņas un citas problēmas, kuru risināšanai nepieciešama ātra un mērķtiecīga politiskā reakcija. Publiskās politikas jomā iedzīvotāji ir galvenās ieinteresētās personas, kas jāiesaista dažādos politikas procesos. Šie koprades procesi ir arī mācību procesi. Iedzīvotāji kļūst par līdzveidotājiem, jo viņu īpašie resursi un kompetences izrādās vērtīgi publisko pakalpojumu sniegšanā. Jaunieši ir viena no pilsoņu grupām, kas piedalās koprades procesos. Jauniešu līdzdalība tiek saprasta kā process, kurā jaunieši tiek iesaistīti institūcijās un lēmumos, kas ietekmē viņu dzīvi (Checkoway et al., 1995). Tā ir īpaši nozīmīga jomās, kurās jauniešu zināšanas ir svarīgas un vērtīgas, jo tās uzlabo pieņemto

Co-funded by
the European Union

lēmumu kvalitāti un palīdz labāk izprast attiecīgos jautājumus. Tās parasti ir jomas, kas skar viņu pašu intereses vai ikdienas problēmas (Lorenz, 2023).

Lorenz (2023) apkopo dažus piemērus par jauniešu līdzdalības politikas veidošanā individuālajiem un plašākiem ieguvumiem:

Individuālā līmeņa ieguvumi:

1. Zināšanas un prasmes

- 1. Prasmes un kompetences 1. Zināšanas par sabiedrību un vidi
- Mācīšanās, kā radīt pārmaiņas sabiedrībā
- Plānošanas prasmju attīstīšana, līdzdalības pārvaldība un tās prakse

2. Attieksme un uzvedība, ko jaunieši var apgūt

- Atvērtība
- Personīgā atbildība
- Sociālās un pilsoniskās prasmes
- Morālo vērtību un sevis tēla veidošana
- Efektivitāte un pašvērtējums
- Kļūšana par pārliecinātāku
- Lielāks entuziasms attiecībā uz plānošanu un kopienas iesaisti.

Co-funded by
the European Union

- Neapmierinātība (kad pieaugušie nereaģē uz jauniešu atziņām).
- Motivācija ietekmēt sabiedrību

Plašāki ieguvumi:

3. Kopienas ietekmes organizāciju attīstība

- Psiholoģiskā rīcībspēja:
- Vispārējās sociālpolitiskās prasmes
- Motivācija ietekmēt sabiedrību
- Līdzdalības uzvedība
- Izjustā kontrole

Frank (2006) novēroja, ka līdzdalībai plānošanas procesos ir pozitīva ietekme uz jauniešiem, uzlabojot viņu prasmes un zināšanas (par problēmu, vietējo kopienu un to, kā radīt pārmaiņas). Tika arī konstatēts, ka jaunieši kļūst pārliecinātāki un labprātāk iesaistās citos pilsoniskās līdzdalības veidos, kā arī viņiem ir lielāks entuziasms attiecībā uz plānošanu un sabiedrības iesaistīšanos. Interesanti arī atzīmēt, ka jaunieši kļuva neapmierināti un negatīvi noskaņoti, ja pieaugušie ignorēja jauniešu viedokli.

Koprades procesi ir saistīti ar pozitīvām izmaiņām jauno dalībnieku uzvedībā un attieksmē, lielāku ieinteresētību ietekmēt sabiedrību, pašapziņu un pārliecību par sevi (Frank, 2006), kā arī sociālpolitisko prasmju uzlabošanu. Kādi elementi būtu jāņem vērā politikas kopveidošanas procesos, lai pozitīvi iesaistītu jauniešus? Šeit autore ierosina trīs procesa elementus, kurus var uzskatīt par galvenajiem, lai palielinātu jauniešu zināšanas par risināmo politikas problēmu, kā arī viņu attieksmi un uzvedību pret politiku:

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

1. Pirmais ierosinājums ir atbalstīt jauniešus, lai viņi varētu paust savu personiskāko pieredzi, atziņas un viedokļus. Cita starpā ir svarīgi radīt telpu, kurā viņi jūtas ērti un droši (Lorenz, 2023). Saskaņā ar Vromen un Collin (2010) un Head (2010).

(2011), viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc jaunieši uzskata savu līdzdalību par nozīmīgu un lietderīgu, ir viņu iesaistīšanās politikas veidošanā. Jo vairāk jaunieši jūt, ka viņu ieguldījums uzlabo gan viņu izpratni par politikas veidošanas procesu, gan tā rezultātu, jo lielāka ir viņu motivācija piedalīties.

2. Otrkārt, lai koprades process kļūtu par mācību procesu jaunajiem dalībniekiem, ir nepieciešams apgūt ar konkrēto jautājumu saistītu teorētisku un praktisku saturu, piemēram, zināšanas par politikas veidošanu un plašāku sociālekonomisko kontekstu.

3. Treškārt, iedvesmojoties no dažādajiem jauniešu līdzdalības līmeņiem, autore ierosina, ka jaunie dalībnieki būtu pastāvīgi jāmudina kāpt augšup pa līdzdalības kāpnēm. Viņiem būtu jāstrādā pie tā, lai viņi kļūtu par procesa īpašniekiem, mudinot viņus paust savu viedokli un pieņemt attiecīgus lēmumus par to, kā virzīties uz priekšu procesā. Lai jaunieši justos pārliecinātāki, autore iesaka izstrādāt pasākumus, kas ļautu viņiem apzināties, kā viņu atziņas var izmantot politikas uzlabošanai, jo tas var palielināt viņu pievienotās vērtības izjūtu procesā. Turklāt šajos pasākumos ieteicams iekļaut auglīgas debates, lai palīdzētu jauniešiem apzināties, kā viņu atziņas ietekmē politikas veidošanu, aizsargā viņu tiesības un tieši ietekmē viņus, jo tie ir iemesli, kurus Head (2011) norādīja, lai atbalstītu jauniešu lielāku iesaistīšanos jautājumos, kas viņus tieši ietekmē.

Head (2011) minēja trīs iemeslus lielākai jauniešu iesaistei: jauniešu tiesību aizsardzība; jauniešu iespēja ietekmēt politiku, kas viņus tieši ietekmē (piemēram, pakalpojumus, programmas un tamlīdzīgi); un sociālā līdzdalība, kas jauniešiem, kuri iesaistīti šādos procesos, sniedz attīstības ieguvumus.

Egdell un McQuaid (2016) uzsvēra jauniešu lomu darba vietas aktivizēšanas iniciatīvu izstrādē un atzina, ka šī līdzdalība darba vietā ietekmē pašu jauniešu mācīšanos un personīgo attīstību. Mācīšanās un personīgā attīstība notiek gan individuālā līmenī (prasmju un zināšanu ieguve), gan plašākā sociālekonomiskajā kontekstā (piemēram, tiesiskais regulējums u. c.). Autori ir veikuši trīs

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

gadījumu pētījumus, kuros parādīts, kā jaunieši, kas iesaistīti attīstības procesos, kuri saistīti ar darba aktivizēšanas programmām, paaugstina savas prasmes (t. i., panāk, ka viņu viedoklis tiek sadzirdēts lēmumu pieņemšanā), kā arī parādīti individuālie transformatīvie faktori (ar mācību priekšmetu saistīto prasmju un zināšanu pieaugums un pašapziņa) un ārējie transformatīvie faktori (spēja ietekmēt ārējos faktorus).

2. JAUNIEŠU LĪDZDALĪBA PĀREJAS POSMĀ

Konsultācijas par to, kā jēgpilni iesaistīt jauniešus katrā no galvenajiem programmas 2030. gadam lokalizācijas posmiem: plānošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā.

Programma 2030. gadam kopā ar Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām ir par to, kā mēs varam strādāt kopā, lai padarītu pasauli labāku, un tā nodrošina globālu satvaru starptautiskai sadarbībai ilgtspējīgas attīstības jomā un tās ekonomiskajos, sociālajos, vides un pārvaldības aspektos.

Harghitas novada domes programmas ir saistītas ar Agenda2030 mērķiem. Harghitas novada dome kopumā īsteno 101 programmu jauniešiem. Harghita 101 programmas punkti: mācekļu programma, ganu apmācība, rotaļu laukuma un kopienas telpas programma, rumāņu nometnes, meža skolu kustība, jāšanas nometne, karjeras orientācija, gidu apmācība, Harghita mājas pils, studentu darba programma, brīvprātīgā darba portāla izveide, foto apmācība, jauniešu konkursi, Erasmus, inkubatoru māju izveide, diskusiju forumi, stipendiju programmas, Szekler produktu kustība, pieteikšanās konsultācijas, palīglīdzekļi profesionālajā izglītībā, tradicionālo amatu apguve, apmaiņas programmas.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Jauniešu diena

Par godu Jauniešu dienai Harghitas novada dome kopā ar Harghitas novada jauniešu organizācijām organizēja virkni pasākumu, kuru pamatā bija prāta vētra, kas ietvēra slam dzeju, starpkultūru diskusijas, mākslas aktivitātes, bibliotēku apmeklējumus un pat skautu nometni.

Izglītības kvalitāte un nevienlīdzība

Lai nodrošinātu kvalitatīvu izglītību, Harghitas apriņķa padome vienmēr ir piešķrusi prioritāti mazākumtautību izglītības jautājumam, tādējādi veicinot nevienlīdzības mazināšanu rumāņu un ungāru bērnu izglītības jomā. Vienlaikus Harghitas apriņķa padome ir apņēmusies arī atjaunot profesionālās izglītības prestižu, pielāgojot profesionālo izglītību darba tirgus vajadzībām un stiprinot jauniešu profesionālo karjeras konsultēšanu un orientēšanu. Ar Harghitas novada Attīstības aģentūras starpniecību 2017. gadā tika izveidota novada līmeņa profesionāļu darba grupa. Nav šaubu, ka jauniešu nākotni galvenokārt nosaka izglītības sistēmas kvalitāte.

Uzskatām par nepieciešamu apmainīties ar profesionālo pieredzi profesionālās izglītības jomā Harghitas novadā, karjeras konsultantu apmācībā un ar to saistītajās aktivitātēs, kā arī e-apmācības programmu izstrādē. Ar klašu apmeklējumiem mēs veicinām Harghitas novada jauniešu redzējuma izpratni, tādējādi labāk saskaņojot mūsu darbību ar viņu vajadzībām. Katru gadu Harghitas apriņķa attīstības aģentūra organizē vairākas klašu apmeklējumu sesijas, kuru mērķis ir skolēniem, kuri gatavojas izvēlēties profesiju, sniegt labus konkrētas profesijas piemērus. Mūsu reģionā viens no svarīgākajiem jautājumiem ir rumāņu valodas mācīšana un eksāmenu rezultāti šajā mācību priekšmetā. Harghitas novada domē mēs piešķiram prioritāti mazākumtautību rumāņu valodas mācīšanai un uzskatām, ka ir svarīgi, lai skolēni apgūtu valsts valodu. Ņemot vērā iestājekšāmenu rezultātus, var teikt, ka Harghitas apriņķī liela daļa skolēnu nerasniedz sekmju līmeni, īpaši rumāņu valodas un literatūras priekšmetos. Grupa cilvēku strādā pie rumāņu valodas mācīšanas reformas, lai nodrošinātu, ka rumāņu valoda un literatūra tiek mācīta un vērtēta visos līmeņos saskaņā ar īpašu mācību programmu, kas paredzēta mazākumtautību skolēniem. Harghitas novada dome atbalsta duālo izglītību ne tikai teorētiskā, bet arī praktiskā līmenī. Ir svarīgi, lai

Co-funded by
the European Union

augstākās izglītības iestādēs iegūtās teorētiskās zināšanas tiktu nostiprinātas ar profesionālo pieredzi, ko studenti var iegūt vietējā uzņēmumā vai iestādē.

Prakses programma

Harghitas novada dome katru gadu piedāvā apmaksātu prakses programmu jauniešiem speciālistiem. Harghitas novada dome 2019. gada oktobrī uzsāka stažēšanās programmu, kuras mērķis ir nodrošināt kandidātiem profesionālo un personīgo izaugsmi gan individuāli, gan profesionālās kopienas ietvaros. Programmas dalībniekiem ir iespēja piecu mēnešu laikā iegūt darba pieredzi un attīstīt praktiskās iemaņas un kompetences. Stažēšanās atvieglo pāreju no izglītības sistēmas uz darba tirgu. Jau ir bijuši vairāki piemēri, kad pēc stažēšanās beigām cilvēki sāk veidot savu karjeru Harghitas novada domē uz pilnu slodzi.

Jauniešu pasākumu atbalsta programma

Harghitas novada dome katru gadu atbalsta jauniešu aktivitātes, piemēram, tematisko nometņu organizēšanu, vizuālo palīg līdzekļu iegādi, didaktisko līdzekļu iegādi skolu attīstībai. Tā atbalsta jauniešu organizāciju darbību, organizējot konferences, apmācības, seminārus, nometnes, meistarklases un konkursus. Jaunatnes programmas ietvaros novada dome atbalsta profesionālo apmaiņu un mācību programmu organizēšanu, kā arī profesionālo orientāciju un pasākumus programmā "Pēc skolas". Tās var pieteikties atbalstam praktisko iemaņu un lietojumprogrammu attīstībai, interaktīvu un inovatīvu rīku iegādei un līdzfinansējuma saņemšanai citām iestādēm iesniegtajiem pieteikumiem skolu digitalizācijas programmu ietvaros.

Nevienlīdzība, nabadzības izskaušana

Arī Harghitas novada dome gadu gaitā ir izveidojusi darba grupu galējas nabadzības jautājumos, kurā iesaistīti arī jaunie sociālie darbinieki. Tās mērķis ir veicināt Harghitas apriņķa galējā

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

nabadzībā dzīvojošo

kopienu sociālo iekļaušanu un sekmēt starpnozaru

līdzdalību, vienlaikus veicinot nepieciešamo profesionālo sadarbību.

Harghita apgabala padome ģimenēm

Harghitas novada dome ir apņēmusies palielināt to pasākumu skaitu, kuru mērķis ir tieši atbalstīt ģimenes dzīvi un stiprināt to ietekmi. Mēs uzskatām, ka ir svarīgi kopt ģimenes dzīves kultūru, saglabāt un nodot tās garīgos un morālos aspektus, vienlaikus vēlamies būt par saglabāšanas spēku saimnieciskajā darbībā. Mēs ierosinām, veicinām un atbalstām ģimenes labklājības pasākumus, kas stiprina un atbalsta ģimeņu veidošanu, māju veidošanu un bērnu audzināšanu no mūsu kopienas dzīves viedokļa, izmantojot nacionālās eksistences, kultūras, reliģijas, ekonomikas un sporta spēku. Šogad novada domes izsludinātajos projektu konkursos tika atbalstītas sociālās iekļaušanas programmas, ārpusskolas izglītības un apmācības programmas, kā arī vairākas iniciatīvas, piemēram, "Vecāku skola", kas stiprina ģimenes dzīves kultūru. Vairāk nekā 5000 personu un ģimeņu katru mēnesi saņem sociālo palīdzību, ko sniedz Harghitas novada domes apakšpārvalde - novada Sociālās un bērnu aizsardzības direktorāts. Direkcijas sniegtie pabalsti ir nozīmīga finansiāla palīdzība cietušajām personām un viņu ģimenēm. Aptuveni 4000 pieaugušo un 1000 bērnu ar invaliditāti ārpus sistēmas saņem palīdzību.

Veselības programma

Lai saglabātu veselību, Harghita novada dome sadarbībā ar Miercurea Ciuc neatliekamās palīdzības slimnīcu katru gadu novada iedzīvotājiem nodrošina bezmaksas skrīninga pārbaudes. Tādās specialitātēs kā oftalmoloģija, kardioloģija, iekšējās slimības, pediatrija, uroloģija, dermatoloģija, radioloģija, ginekoloģija, otorinolaringoloģija un neiroloģija. Miercurea Ciuc neatliekamās palīdzības slimnīca veic dažādas skrīninga programmas, ko organizē skrīninga programmu koordinācijas nodaļa: ginekoloģiskās pārbaudes un skrīningu (specializētie izmeklējumi, ultrasonogrāfija, dzemdes kakla vēža skrīnings). Psiholoģijas klīnika piedāvā arī psiholoģiskās konsultācijas grūtniecības laikā, kā arī informāciju un sagatavošanu dzemdībām.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Labklājības programma

Harghitas novada dome ir apņēmusies pilna attīstīt infrastruktūru izolētās mazajās apdzīvotajās vietās, tāpēc tā sniedz palīdzību modernu, vienkāršu un lētu inženierkomunikāciju sistēmu izbūvē visās Harghitas novada mazajās apdzīvotajās vietās. Visiem novada iedzīvotājiem ir tiesības uz 21. gadsimta apstākļiem neatkarīgi no dzīvesvietas. Tas ir vēl viens veids, kā mudināt jauniešus pārcelties uz laukiem un dot mūsu mazajiem ciemiem jaunu elpu. Izmantojot mazo ciematu programmu, mēs mērķtiecīgi strādājam pie elektrības un ūdensapgādes ierīkošanas.

Inkubatoru mājas

Papildus tam, lai mudinātu Harghita apriņķa jauniešus palikt un atgriezties mājās, mūsu mērķis ir izveidot uzņēmējiem draudzīgu reģionu. Mūsu inkubatora māja Odorheiu Secuiesc atrodas Harghita uzņēmējdarbības centrā, kura pirmajos astoņos darbības mēnešos bija 85 % aizpildījums, kas tagad ir pieaudzis līdz 100 %, un gaidītāju sarakstā ir vēl vairāk cilvēku. Cristuru Secuiesc pilsētā mēs strādājam, lai veicinātu tekstilrūpniecības nozari pie Zeyk Domokos vidusskolas, un Miercurea Ciuc pilsētā mēs atbalstītu uzņēmumus radošajā nozarē. Vecā bērnodārza ēka Bălană tiks pārveidota par inkubatora māju. Uzņēmējiem, kas tiks izmitināti inkubatorā, tiks nodrošinātas arī apmācības iespējas.

Infrastrukturā attīstība

Mūsu mērķis ir padarīt transportu drošāku. Mēs arī vēlamies padarīt Harghitas apgabalu pieejamāku, sakārtojot zemes izmantošanu un paātrinot ceļu būvniecību. Mēs varam attīstīties

Co-funded by
the European Union

ekonomiski un tūrisma
labi ceļi no vienas apdzīvotās vietas uz otru.

ziņā tikai tad, ja kļūsim viegli pieejami un mums būs

Bez atkritumiem

Arī Harghitas novada dome kā institūcija cenšas panākt, lai atkritumi nerastos, un popularizē to novada iedzīvotāju vidū. Dome strādā pie atkritumu apsaimniekošanas centra nodošanas ekspluatācijā Remetā. Integrētais atkritumu apsaimniekošanas centrs jau ir pabeigts, un uzņēmēji tiek aicināti pieteikties nodošanai ekspluatācijā. Atkritumu apsaimniekošanas centrs ir paredzēts aptuveni 100 000 tonnu atkritumu pārstrādei gadā, ziņo Harghitas apgabala Vides aizsardzības aģentūra. Harghitas apgabala iedzīvotāji gadā saražo 64 000 tonnu atkritumu. Poligons būs pilns aptuveni pēc 6-7 gadiem, bet, ja visi novada iedzīvotāji sāks vākt atkritumus selektīvi, to varētu atlikt uz 20 gadiem. Integrētajā atkritumu apsaimniekošanas centrā Remetā ir gan kompostēšanas stacija, gan selektīvās atkritumu šķirošanas stacija, un abi piedāvājumi viens bez otra neiztikt. Nākamais konkurss tiks izsludināts septembrī, un, tiklīdz tiks parakstīti abi līgumi, atkritumu apsaimniekošanas centrs sāks darboties.

Co-funded by
the European Union

3. NODROŠINĀT IETEKMI UZ JAUNATNI UN RISINĀT KONKRĒTAS PROBLĒMAS

Nodrošināt jauniešu ietekmi un risināt konkrētas problēmas sniedz konkrētus padomus un risinājumus attiecībā uz dažām atkārtotām veicinošām darbībām un problēmām, ar kurām jūs varētu saskarties, kad pievērsaties jauniešu līdzdalībai.

1. Kas ir jauniešu līdzdalība?

Jauniešu līdzdalības definīcija ir process, kurā jaunieši tiek iesaistīti institūcijās un lēmumos, kas ietekmē viņu dzīvi. Tā ietver iniciatīvas, kas uzsver izglītības reformu, vides kvalitāti un citus jautājumus; kas iesaista iedzīvotājus, kuri atšķiras pēc šķiras, rases, dzimuma un citām pazīmēm; un kas darbojas lauku apvidos, mazpilsētās, piepilsētās un lielo pilsētu rajonos jaunattīstības reģionos un rūpnieciski attīstītās valstīs visā pasaulē.

Kā līdzdalības izpausmes jaunieši organizē grupas sociālai un politiskai darbībai, plāno pašu izvēlētās programmas un aizstāv savas intereses sabiedrībā. Viņi vairo apziņu, izglīto citus par jautājumiem, kas viņus skar, un sniedz pakalpojumus pēc savas izvēles. Visām līdzdalības pieejām nav raksturīga viena stratēģija. Jauniešu aktīvisms ir jauniešu iesaistīšanās kopienas organizēšanā, lai panāktu sociālās pārmaiņas. Jauniešu līdzdalība sociālajās pārmaiņās vairāk koncentrējas uz jautājumiem orientētu aktīvismu nekā uz tradicionālo partejisko vai vēlēšanu politiku. Ļoti atšķirīgu kontekstu un problēmu dēļ jaunatnes aktīvismu izprot dažādi, un, lai to ilustrētu, ir minēti vairāki jaunatnes aktīvisma veidi. Jaunatnes virzīts aktīvisms prasa, lai jaunieši būtu kustības galvenie virzītāji. Tas nozīmē, ka jaunieši uzņemas vadību un iesaistās sociālo pārmaiņu īstenošanā, bieži vien ievērojot principu "jaunieši jauniešiem, jauniešiem, ar jauniešiem".

Sociālais aktīvisms ir jauniešu aktīvisma veids, ko organizē, informē, vada un novērtē pieaugušie, un tajā bieži piedalās jaunieši. Saskaņā ar šādu pieeju jauniešu aktīvisms būtu jauniešu vēlme, motivācija un enerģija veicināt sociālās pārmaiņas kopienās, kurās viņi dzīvo.

Co-funded by
the European Union

1.1 Konkrētas problēmas

Kādi ir iemesli jauniešu pasivitātei sabiedriskajā dzīvē?

- Līdzdalība: dažos gadījumos jauniešiem nav pietiekamas kompetences, lai piedalītos lēmumu pieņemšanā un faktiski pilnvērtīgi piedalītos līdzdalības procesos.

Tika konstatēti šādi cēloņi:

- piekļuves trūkums izglītībai, kas nodrošina līdzdalību
- Jauniešu dzīves pieredzē netiek veicināta īpaša līdzdalības kultūra - jaunieši bieži tiek uzskatīti par labuma guvējiem, nevis līdzvērtīgiem dalībniekiem.
- Ierobežoti resursi jauniešiem, lai viņi varētu kustēties, izpausties un pārvarēt dažādus šķēršļus līdzdalībai.

Šīs plaisas dēļ redzamās sekas ir sociālās plaisas palielināšanās starp jauniešiem, piemēram, lauku un pilsētu jauniešiem, digitālā plaisa starp jauniešiem utt. Turklāt daudzi jaunieši tiek izslēgti no lēmumu pieņemšanas procesiem, jo par tiem nezina vai vienkārši tiek ignorēti un atstumti malā, jo viņiem nav atbilstošas sagatavotības, lai uzstātos šādās sanāksmēs.

1.2. Jauniešu iesaistīšanas metodes un labā prakse

Galvenie jauniešu līdzdalības instrumenti:

- izglītība **līdzdalībai**
- informācijas izplatīšana **jauniešiem**.
- atbalsts jauniešu programmām un **iniciatīvām**.
- atbalsts jauniešu **organizācijām**
- jauniešu līdzdalība **NVO**.
- jauniešu līdzdalība vietējās un reģionālās **lietās**.
- atbalsts jauniešu padomēm, jauniešu parlamentiem un jauniešu **forumiem**.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Klasiskās jauniešu

līdzdalības formas:

- Pārstāvības formas: tā var būt skolēnu pašpārvalde, skolēnu padome, jauniešu apaļais galds, skolēnu mērs, pašvaldības bērnu un jauniešu padome.
- Jauniešu uzklaustīšanas organizēšana: Atvērto durvju diena ar lēmumu pieņēmējiem un jauniešiem
- Pētījumi: vai nu novērojumu pētījumi (piemēram, jauniešu rotaļu laukumu un jauniešu apmeklētu vietu skenēšana), vai aptaujas vai intervijas ar jauniešiem par jautājumiem, kas viņus skar attiecīgajā pašvaldībā vai pašvaldības daļā.
- Jauniešu projekti: projekti, kas paredzēti jauniešiem un/vai kuros iesaistīti jaunieši un kurus īsteno jaunieši. Lielākā daļa jaunatnes projektu ir arī kopienas projekti, jo tie ir vērsti uz kopienu vai jauniešu grupu.
- Debašu, apaļo galdu organizēšana
- Pasākumi, kuros piedalās un kurus organizē jaunieši
- Jaunatnes birojs. - Jaunatnes organizācijas izveide un vadīšana: jaunatnes organizēšanas jomā ir daudz dažādu metožu un darbības formu.
- Strukturētais dialogs

Kanāli, adresēšanas saskarnes

- Sociālo** mediju vietnes un saskarnes
- Tiešsaistes un bezsaistes grupas
- Reklāmas (tagad tiešsaistē)
- Ar skolu starpniecību
- Sadarbībā ar partneriem (piemēram, NVO, tīkliem).
- Ar programmu palīdzību
- Forumi, līdzdalības **organizācijas**

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Sabiedrības un tīklu

veidošanas pamati:

Kopienu (un līdz ar to arī jauniešu kopienu) attīstības mērķis ir veicināt piederību vietējai kopienai un sabiedrībai. Galīgais mērķis ir panākt, lai ikviens cilvēks kādam un kādam piederētu, dzīvotu kopienā un būtu sociāli iesakņojies, lai viņam būtu iespēja - iespēja - uzlabot savus dzīves apstākļus un spētu sadarboties.

Piecas kopienas funkcijas mūsu dzīvē:

- Socializācija, ar kuras palīdzību kopiena ieaudzina tās locekļiem noteiktas vērtības, vērtības, kas ir vispiemērotākās attiecīgajā kultūrā.
- Ekonomiskā labklājība: kopiena nodrošina tās locekļiem iztikas līdzekļus.
- Sociālā līdzdalība: kopiena nodrošina tās locekļiem iespēju socializēties, dzīvot sabiedrībā un īstenot tiesības un pienākumus.
- Sociālā kontrole ir arī kopienas funkcija. Kontroles pamatā ir kopienas vērtības un normas, kā arī apņemšanās un atbildība par sabiedriskajām lietām.
- Savstarpējs atbalsts un sadarbība, kas to rada, ir process, kurā kopienas locekļi veic uzdevumus, kas ir pārāk lieli vai pārāk steidzami, lai ar tiem tiktu galā viens cilvēks. Šo funkciju sauc arī par solidaritātes funkciju.

Kopienas attīstībai ir 7 galvenie posmi:

1. Jaunu kustību radīšana. Tas ietver iedzīvotāju un to organizāciju iesaistīšanu: attiecīgā rajona organizēšanu, kontaktu dibināšanu un komunikācijas sistēmas izveidi.
2. Situācijas kartēšana. Šis posms sastāv no sociālekonomiskās diagnozes noteikšanas, kurā aktīvi piedalās arī nespeciālisti. Svarīgākais ir noskaidrot, ko kopiena zina par sevi, un identificēt problēmas, taču būtiski ir arī noskaidrot vietējo vēsturi, socioloģiju, statistiku, specializētos un attīstības materiālus, kā arī padarīt šīs zināšanas pieejamas kopienas lietošanai.

Co-funded by
the European Union

3. Apzināt kopienas uzskatus, motivāciju un rīcības potenciālu, kā arī sasaistīt tos ar problēmām. Šo procesu veic nevis organizators/izstrādātājs, bet gan pati kopiena, vajadzības gadījumā ar viņa palīdzību.
4. Kopīga noteikto uzdevumu prioritāšu noteikšana, problēmu risināšanas procesa plānošana, rīcības plāna un pašpalīdzības projektu sagatavošana.
5. "Institūciju veidošana", t.i., jaunu ieradumu un organizāciju veidošana vietējā kopienā, jaunu kopienas organizāciju veidošana, apmācība, attieksmju un darbības metožu attīstīšana, dažādu vietējo aktivitāšu (projektu) uzsākšana, informācijas sistēmas attīstība, sabiedrisko forumu izveide. Sabiedrības intereses rosināšana, sabiedriskās attiecības. Pašorganizācijas procesu uzturēšana un palīdzība tiem.
6. Partneru meklēšana un mobilizēšana: kontaktu organizēšana, vietējo, valsts un starptautisko organizāciju sadarbības tīklu veidošana, konfliktu vadība un interešu aizstāvība.
7. Darbu koordinēšana, virzot uz priekšu visas apturētās ieviešanas. Palīdzēt novērtēt progresu un plānot turpmāko virzību, sniegt profesionālu palīdzību intelektuālās infrastruktūras izveidē vietējai sociālajai attīstībai, ietekmēt lēmumu pieņēmējus un likumdošanu.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

4. DOKUMENTI

Dokumentā ir sniegtas detalizētas vadlīnijas un jauniešu līdzdalības piemēri no visas Eiropas, uz kuriem ir atsauces visā instrumentā.

Jauniešu līdzdalība ir būtiska Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošanas sastāvdaļa. Programma aicina jauniešus aktīvi iesaistīties un piedalīties lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos, atzīstot, ka jauniešu ieguldījums un idejas ir būtiski ilgtspējīgas nākotnes veidošanā. Lai atbalstītu šo mērķi, visā Eiropā ir izstrādātas vairākas vadlīnijas un jauniešu līdzdalības piemēri.

Šajā dokumentā mēs aplūkosim vairākus vadlīniju un jauniešu līdzdalības piemērus no visas Eiropas. Šīs vadlīnijas sniedz vērtīgu ieskatu un labāko praksi par to, kā iesaistīt jauniešus lēmumu pieņemšanas procesos un lokalizēt Programmu 2030. gadam. Pielāgojot šos piemērus savam vietējam kontekstam, vajadzībām un iespējām, jaunatnes organizācijas un politikas veidotāji var izstrādāt efektīvas stratēģijas jauniešu līdzdalības veicināšanai un ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai.

Co-funded by
the European Union

JĒGPILNAS UN
PIEMĒRI

JAUNIEŠU LĪDZDALĪBAS ILGTSPĒJAS JOMĀ

VALSTS IESTĀŽU VEICINĀTI PROCESI.

ITĀLIJA

"Io, Noi" Associazione di Volontariato per la solidarietà e l'integrazione sociale

ANO 2022. gada augsta līmeņa politiskā foruma laikā Ņujorkā Itālijas valdība, kuras galvenā amatpersona ir ekoloģiskās pārejas ministrs (MiTE, tagad pārveidots par MASE), iesniedza brīvprātīgu valsts pārskatu (VNR) par programmas 2030. gadam īstenošanu Itālijā. Šis process tika veidots kopā ar pilsonisko sabiedrību (izveidojot Ilgtspējīgas attīstības forumu) un jēgpilni iesaistot jauniešus un jauniešu organizācijas. Šeit ir daži iespējamās labās prakses piemēri un vadlīnijas, kas izriet no [VNR dokumentācijas](#).

Ilgtspējīgas attīstības valsts stratēģijā (NSDS), kas ir instruments Programmas 2030. gadam īstenošanas koordinēšanai Itālijā, liela nozīme ir piešķirta darbam teritoriālā līmenī. Programmā 2030. gadam dalībvalstis tiek mudinātas "veikt regulārus un iekļaujošus progresu pārskatus valsts un vietējā līmenī", izmantojot arī "pilsoniskās sabiedrības, privātā sektora un citu ieinteresēto personu ieguldījumu atbilstoši valsts apstākļiem, politikai un prioritātēm". Itālijas NSDS īsteno šo mērķi, ņemot vērā arī valsts noteikumu kopumu (Likumdošanas dekrēta 152/2006 34. pants un tā atjauninājumi), kas paredz, ka sešu mēnešu laikā pēc tā apstiprināšanas reģioniem un autonomajām provincēm jāapstiprina savas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un jāaktivizē integrēta uzraudzība attiecībā uz ilgtspējības mērķu sasniegšanu. No vienas puses, NSID ceļš veicina programmas 2030. gadam īstenošanas procesu vairākos teritoriālajos līmeņos, bet, no otras puses, tas sasaista reģionālo un vietējo līmeni ar starptautisko līmeni, nodrošinot rīcības iespējas un redzamību (arī ar 2022. gada VNR starpniecību) tam, kas pēdējos gados teritorijās ir sasniegts, lai īstenotu izvirzītos stratēģiskos ilgtspējības mērķus.

Kopš 2018. gada pēc MiTE iniciatīvas ir aktivizēta virkne pasākumu, kuru mērķis ir veidot publiskās politikas ietvarus reģionu, autonomo provinču un lielpilsētu līmenī, lai sasniegtu ilgtspējīgas attīstības mērķus un sniegtu pierādījumus par politikas, plānu un programmu ieguldījumu NSDS mērķu sasniegšanā, kā arī lai noteiktu mehānismus.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

un rādītājiem, lai nodrošinātu to integrētu uzraudzību. Saskaņā ar valsts līmeņa NSDS iezīmēto ceļu reģionālo procesu mērķis nav tikai stratēģiska dokumenta izstrāde, bet drīzāk ilgtermiņa redzējuma izveide un saskaņotu un sinerģisku darbību aktivizēšana, kas kopīgi veido reģionālās, provinču un lielpilsētu ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un ļauj sasniegt valsts stratēģijā izvirzītos mērķus. Uzdevums ir ļoti sarežģīts, un tas tiek veikts dienu no dienas kopā ar iesaistītajām teritorijām, balstoties uz līdz šim svarīgāko sasniegto rezultātu, t.i., "nodomu kopienas" (proti, cilvēku, ierēdņu un ekspertu tīkla, kas balstīts uz sadarbību, debatēm un dialogu, kas darbojas atsevišķās iesaistītajās pārvaldes iestādēs) un sadarbības prakses izveidi, iesaistot visas dažādās iestādes, pilsonisko sabiedrību un nevalstiskos dalībniekus. Visi Itālijas reģioni un Trento un Bolcāno-Alto Adidžē autonomās provinces pašlaik izstrādā savas reģionālās un provinču ilgtspējīgas attīstības stratēģijas - līdz šim ir apstiprinātas 11 stratēģijas⁹. Visas Itālijas lielpilsētas arī ir apņēmušās izstrādāt savas attiecīgās lielpilsētu ilgtspējīgas attīstības programmas, kas ir brīvprātīgs instruments stratēģisku vīziju izstrādei, lai strādātu pilsētu un lielpilsētu kontekstā un sasniegtu mērķus, kas izvirzīti reģionālajās un provinču ilgtspējīgas attīstības stratēģijās - līdz šim ir apstiprināta 1 lielpilsētu programma¹⁰. Šajā ceļā MiTE sadarbojas ar Itālijas Nacionālo pašvaldību asociāciju (ANCI), lai nodrošinātu mijiedarbību ar metropoles stratēģisko plānu papildu definēšanu, un ir aktivizējusi sadarbību ar Itālijas provinču savienību (UPI) un Nacionālo pašvaldību un kalnu pašvaldību savienību (UNCHEM), lai stiprinātu tā saukto "Enti di Area Vasta" (t. i., vietējo vienību virspilsētu/augšpilsētu līmenī) kā galveno dalībnieku lomu teritoriju ilgtspējīgā attīstībā un stratēģisko ilgtspējības mērķu īstenošanā dažādos līmeņos. MiTE darbojas divi starpinstitutionāli apaļie galdi, lai īstenotu NSDS un tās piemērošanu teritoriālajos līmeņos (viens ar reģioniem un autonomajām provincēm, otrs ar lielpilsētām) kā strukturēti mehānismi pastāvīgai un daudzlīmeņu mijiedarbībai ilgtspējīgas attīstības un politikas saskaņotības jomā. Abos līmeņos tika izveidotas starpnozaru koordinācijas komitejas, lai koordinētu un pārvaldītu stratēģiju sarežģītību. Turklāt, sekojot valsts līmenī aktīvā Ilgtspējīgas attīstības foruma piemēram (MiTE uzsāka darbību 2019. gadā),

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

tika izveidoti teritoriālie forumi, kas paredzēti nevalstiskajiem dalībniekiem, arī aktīvi iesaistoties teritoriālā līmenī, lai veidotu sadarbības tīklus un nodrošinātu daudzlīmeņu pārvaldību.

2022. gada NSDS un NAP-PCSD mērķis ir vēl vairāk stiprināt un pilnvarot līdz šim aktivizētos daudzlīmeņu un daudzu ieinteresēto personu procesus gan valsts, gan teritoriālā līmenī, nodrošinot vispārēju darba metodi, kas par īstenošanas procesa stūrakmeni padara starpinstitucionālu, vertikālu un horizontālu sadarbību un mijiedarbību ar nevalstiskiem dalībniekiem. Šādi rezultāti izriet arī no ieinteresētības apliecinājumiem (EoI), kas iesniegti MiTE publicētajiem uzaicinājumiem no 2018. līdz 2020. gadam, kuru mērķis bija noteikt sadarbības nolīgumus, lai garantētu atbalstu reģionālajām, provinču un lielpilsētu struktūrām, kas iesaistītas iepriekš minētajā noteikumā par NSDS īstenošanu noteikto prasību izpildē, kā rezultātā tika parakstīti nolīgumi ar visiem reģioniem, Trento autonomo provinci un visām lielpilsētu pilsētām. Kopējais process balstās arī uz tehnisko atbalstu, ko sniedz projekts "CReIAMO PA" (kompetences un tīkli vides integrācijai un publiskās pārvaldes struktūru stiprināšanai), ko finansē no 2014.-2020. gada valsts darbības programmas "Pārvaldība un institucionālā veiktspēja", un jo īpaši uz L2WP1 ad hoc intervences līniju, kas veltīta programmas 2030. gadam īstenošanai un uzraudzībai. Nākamais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus tika publicēts 2019. gadā. Uzaicinājuma, kas bija adresēts universitātēm, fondiem un pētniecības centriem, mērķis bija veicināt projektus, lai atbalstītu NSID īstenošanu, un tas tika izstrādāts saskaņā ar teritoriālajās diskusiju galdās apzinātajām vajadzībām un izteiktajām piezīmēm. 2022. gada NSDS arī mudina stiprināt apņemšanos iesaistīties un izplatīt "ilgtspējas kultūru", uzsverot pilsoniskās sabiedrības un nevalstisko dalībnieku būtisko lomu dažādos teritoriālajos līmeņos. Turklāt, ņemot vērā būtisko īstenošanas lomu, kas metropoles pilsētām un pašvaldībām šodien ir jāuzņemas (arī ņemot vērā tām pašlaik piešķirtos ievērojamos valsts un Eiropas resursus - piemēram, Valsts atveseļošanas un noturības plāns; un 2021-2027. gada kohēzijas politikas cikls), NSDS paredz turpināt aktivizēt un atbalstīt teritorijas, lai noteiktu ilgtspējīgas attīstības programmas. Mērķis tiek īstenots, paplašinot sadarbības jomas, iekļaujot virspašvaldību/augšpilsētu līmeņa un "viendabīgas" teritoriālās sistēmas, ņemot vērā ģeogrāfiskos kritērijus, izaicinājumus un/vai īpašas vides un sociālekonomiska rakstura vajadzības (piemēram, kalnu teritorijas, baseinu teritorijas, tā sauktās "iekšējās teritorijas"), lai īstenotu

Co-funded by
the European Union

daudzdimensionālas un vairākas politikas nozares.

inovatīvas intervences un darbības, kas spēj integrēt

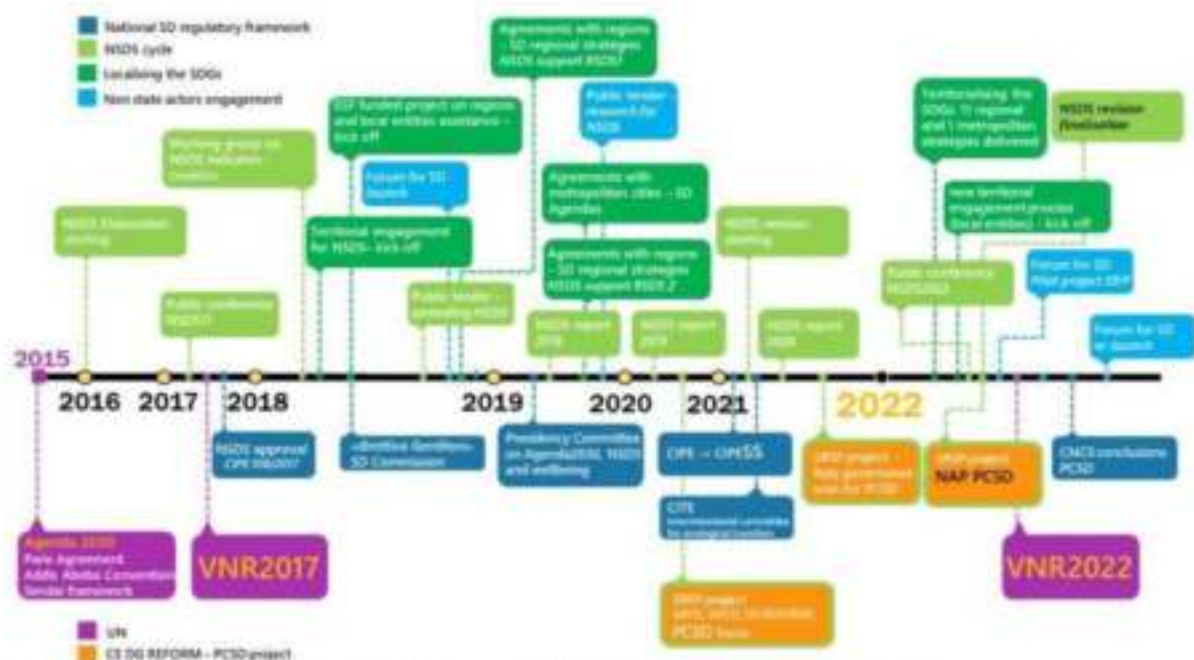

Fig. 1. Italy and 2030 Agenda in the NSDS process 2017>2022 (Source: MITE - 2022)

Fig. 3 "Vectors for Sustainability" defined by NSDS22 (Source MITE 2022) (Source: MITE - 2022)

Fig. 1.1 Regional steering committees (Source: MITE - 2022)

Fig. 1.2 Metropolitan steering committees (Source: MITE - 2022)

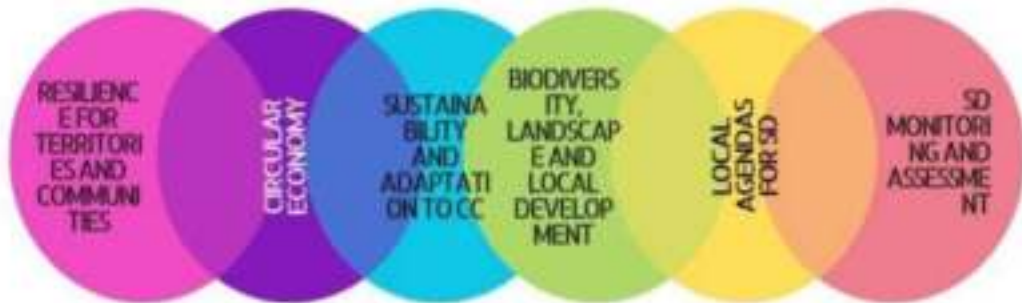

fig. 15 issues addressed by thematic projects (Source: MITE - 2022)

52

fig. 16 Regional fora for SD and initiatives building a "culture for sustainability" (Source: MITE - 2022)

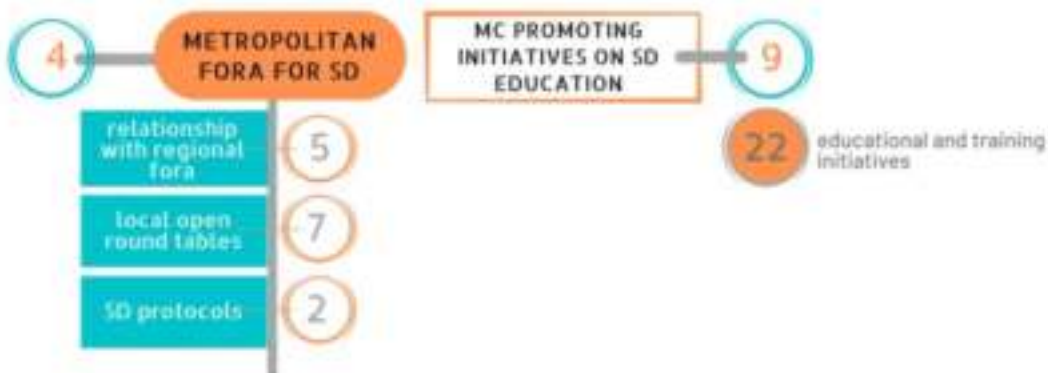

fig. 17 Metropolitan fora for SD and initiatives building a "culture for sustainability" (Source: MITE - 2022)

1. FOKUSS - ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS FORUMA LOMA NSDS UN NAP-PCSD IETVAROS

Forums ir atzīts par vienu no svarīgākajiem NSDS dalībniekiem un darbojas saskaņā ar atsaucē stratēģisko sistēmu kopā ar centrālajām un teritoriālajām pārvaldes iestādēm. Turklāt ir atzīts, cik svarīga ir stabila mijiedarbība ar CNCS 1. darba grupā, lai nodrošinātu ilgtspējīgas attīstības iekšējās un ārējās dimensijas saskaņotību. Attiecībā uz NSDS īstenošanu turpmākajos gados forums:

- piedalīsies starpiestāžu dialogā par politikas saskaņotību un NAP-PCSD noteikto novērtēšanas un uzraudzības instrumentu (saskaņotības matricas un diagrammas, ilgtspējības laboratorijas, ilgtspējības informācijas paneļi) izstrādē;
- veicinās ilgtspējības vektora "kultūra ilgtspējīgai attīstībai" un tā komponentu (izglītība, apmācība, informācija, komunikācija) īstenošanu, atzīstot to pārveidojošo spēku un pilsoniskās sabiedrības būtisko lomu;
- veicinās inovatīvu partnerību veidošanu ilgtspējīgai attīstībai, kas apvieno iestādes, universitātes, pētniecības centrus, izglītības sistēmu un uzņēmumus;
- sadarbosies ar teritorijām un teritoriālajām pārvaldēm, lai veicinātu līdzdalību saskaņā ar ilgtspējības vektoru "Līdzdalība ilgtspējīgai attīstībai" un pamatojoties uz eksperimentiem un sadarbību starp MiTE un DFP par atvērto valdību;
- kopā ar MiTE organizēs Ilgtspējīgas attīstības konferenci

Co-funded by
the European Union

2. FOKUSS - PIEMĒRI

REĢIONĀLĀS STRATĒGIJAS SD: DAŽI

Abruco reģions Reģionālās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas dokuments tika apstiprināts ar Rezolūciju Nr. 25, ko 2021. gada 13. decembra sesijā pieņēma reģionālā likumdevēja asambleja. Tīmekļa vietne: www.regione.abruzzo.it/content/progetto-la-strategia-regionale-dello-svilupposostenibile.

Kampānijas reģions Stratēģijas dokumenta tehniskā izstrāde tika pabeigta pēc mijiedarbības un dialoga ar vairākiem iesaistītajiem departamentiem, kā arī vietējām iestādēm un pilsonisko sabiedrību. Tīmekļa vietne: <https://campaniasostenibile.ifelcampania.it>. Papildu padziļinātu tematisko informāciju par normatīvo un administratīvo ceļu pirms ANO programmas 2030 izstrādes un apstiprināšanas var atrast tīmekļa vietnē: <http://www.regione.campania.it/regione/it/tematiche/svilupposostenibile-x4kj>.

Emīlijas-Romanjas reģions Emīlijas-Romanjas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija tika apstiprināta ar reģiona padomes 2021. gada 8. novembra rezolūciju Nr. 1840. Tīmekļa vietne: www.regione.emilia-romagna.it/agenda2030.

Lacio reģions Stratēģija tika apstiprināta ar 2021. gada 30. marta DGR (reģiona padomes rezolūcija) Nr. 170. Saite uz stratēģiju: lazioeuropa.it/files/210406/dgr_170_30_03_2021.pdf. Tīmekļa vietne: www.lazioeuropa.it/laziosostenibile. Pašlaik notiek Stratēģijas uzraudzības process, un pašlaik tiek izstrādāts stratēģijas pielāgošanās klimata pārmaiņām ieguldījums.

Ligūrijas reģions Reģionālās padomes apstiprinātais dokuments ar 2021. gada 29. janvāra DGR (reģionālās padomes rezolūcija) Nr. 60. Tīmekļa vietne: <https://www.regione.liguria.it/homepage/ambiente/svilupposostenibile/strategie regionali sviluppo-sostenibile.html>.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Lombardijas reģions

Stratēģija tika apstiprināta Reģionālajā padomē 2021. gada 29. jūnijā - tajā pašā sēdē tika apstiprināts arī Reģionālais ekonomikas un finanšu dokuments (integrējot abu instrumentu mērķu un darbību saikni). Pirmā atjaunināšana tika veikta 2021. gada novembrī. Atjauninātais teksts ir pieejams tīmekļa vietnē: www.svilupposostenibile.regione.lombardia.it. Stratēģija ir sadalīta 5 stratēģiskajās makroapgabalos (27 intervences jomas un 96 stratēģiskie mērķi): 1. Veselība, vienlīdzība, iekļaušana; 2. Izglītība, apmācība, darbs; 3. Attīstība un inovācijas, pilsētas, teritorijas un infrastruktūra; 4. Klimata pārmaiņu mazināšana, enerģija, ražošana un patēriņš; 5. Ekoloģiskās ainavas sistēma, pielāgošanās, lauksaimniecība. Katrai stratēģiskajai makroapgabalam saskaņā ar Programmu 2030. gadam un NSDS ir noteikti daži mērķi ar laika periodu no 2025/2030 līdz 2050. gadam, kā arī noteikti uzraudzības rādītāji. Stratēģijā ir noteikti pārvaldības instrumenti un mehānismi, kas ļauj īstenot stratēģiju, veicinot pilnīgu starpnozaru un daudzlīmeņu integrāciju.

Pjemontes reģions Tika pabeigts zināšanu integrācijas process reģionālās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādei. Tika definēts galīgais dokuments, kurā izklāstīti mērķi, kas jāsasniedz saskaņā ar Programmu 2030 un Reģionālo ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, iesaistot plašu institucionālo dalībnieku loku un privāto ražošanas sistēmu. Dokumentā ir izklāstīts reģiona konteksts, teritorijas redzējums, politikas pamatnostādnes un 7 noteiktās stratēģiskās makroapgabali, kā arī stratēģiskie mērķi un rādītāji. Ar Reģionālās ilgtspējīgas attīstības stratēģiju nesēn tika iepazīstināta Reģionālās padomes delegācija, un tā ir jāapstiprina līdz 2022. gada aprīlim, pieņemot reģionālās padomes ad hoc rezolūciju. Reģionālās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas pirmais projekts (2021. gada jūnijs) ir pieejams tiešsaistē; tiklīdz būs pabeigts oficiālais apstiprināšanas process reģionālajā padomē, tiks publicēts galīgais teksts. Tīmekļa vietne:

www.regione.piemonte.it/web/temi/strategia-sviluppo-sostenibile/strategia-regionale-persvilupposostenibile-0.

Co-funded by
the European Union

3. FOKUSS - METROPOLES DARBA KĀRTĪBA SD: DAŽI PIEMĒRI

Bari metropoles pilsēta Metropoles programmas izstrādes process notiek paralēli stratēģiskā plāna izstrādei, kas balstās uz līdzdalības ceļu jeb "Bari 2030" (uzsākts 2019. gada septembrī). 2021. gada 31. jūlijā "Ierosinātā metropoles pilsētas ilgtspējīgas attīstības programma - starpposma ziņojums" tika iesniegta metropoles pilsētas administrācijai. Tam sekos "Galīgais ziņojums".

Metropolitan City of

Website: www.cittametropolitanacagliari.it/web/cmdca/sostenibilita-e-monitoraggio.

Firenzes metropoles pilsēta Metropoles pilsētas administrācija izstrādāja diagnostikas dokumentu ar nosaukumu "Brīvprātīga vietējā pārskatīšana" (Voluntary Local Review (VLR)) - pirmo šāda veida dokumentu Itālijā - un 2021. gada jūlijā iesniedza to ANO HLPF: https://unhabitat.org/sites/default/files/2021/07/florence_2021_it.pdf.

2022. gada 9. martā Metropolitēna padome pieņēma Metropolitēna ilgtspējīgas attīstības programmu 2030: [https://www.cittametropolitana.fi.it/wp-](https://www.cittametropolitana.fi.it/wp-content/uploads/AgendaAdottata.pdf)

[content/uploads/AgendaAdottata.pdf](https://www.cittametropolitana.fi.it/wp-content/uploads/AgendaAdottata.pdf). Programmā ir iekļauti 10 metropoles mērķi 2030. gadam un divi ilgtspējības vektori. Visām vietējām ieinteresētajām personām, dalībniekiem un iedzīvotājiem tika dota iespēja līdz 2022. gada 14. aprīlim iesniegt komentārus par programmu. Metropoles ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam tika apstiprināta 2022. gadā.

Dženovas metropoles pilsēta Dženovas ilgtspējīgas attīstības programma piedāvā Dženovas metropoles stratēģisko redzējumu, lai orientētu Metropoles stratēģiskā plāna (MSP) mērķus un darbības uz vides, sociālo un ekonomisko ilgtspēju, pamatojoties uz rīcības prioritātēm, kas saskaņotas ar 34 Nacionālā atveseļošanas un noturības plāna uzdevumiem. 2021. gads bija galvenā iespēja pārdomāt metropoles pilsētas stratēģijas saturu un metodes. Stratēģiskā plāna

Co-funded by
the European Union

atjauninājumā, kas joprojām tiek izstrādāts, ir iecerēts ierosināt lasīšanas atslēgu, kas būtu savstarpēji saistīta ar citiem plānošanas instrumentiem (teritoriālo plānu (PTG), ilgtspējīgas mobilitātes plānu (PUMS; BICIAN) un atkritumu plānu), apzinoties, ka tikai vienota pieeja ļauj efektīvi izstrādāt ilgtspējīgu stratēģisko plānošanu. Tika izveidota darba grupa, lai atjauninātu PJP, izmantojot konteksta analīzi, lai apzinātu lielpilsētas teritorijas galvenās stiprās/svājās puses un attīstības iespējas, kā arī vadlīniju dokumentu. Tiek veidota arī integrēta uzraudzības sistēma (Datalab). Mesīnas metropole ir pabeigta otrais vietējo iestāžu un pilsoniskās sabiedrības iesaistes posms (skatīt tam veltīto platformu: <https://agendamessinapartecipazione.it/>). Trešais posms (programmas izstrāde un izmēģinājuma pasākumu projektu izstrāde) sākās 2022. gada februārī, un to plānots pabeigt līdz 2022. gada aprīlim. Tīmekļa vietne: www.cittametropolitana.me.it/metrocitizen/.

Metropoles pilsēta Milāna Programmas izstrādes process sākās 2020. gada februārī, un tas ir jāpabeidz līdz 2022. gada decembrim. Līdz šim ir radīta zinātība un palīggrāfi stratēģiju definēšanai: Netlab, Datalab, Ilgtspējas skola. Informācija ir pieejama tīmekļa vietnē: www.cittametropolitana.mi.it/Agenda_metropolitana_sviluppo_sostenibile/.

Redžo Kalabrijas metropoles pilsēta Metropoles ilgtspējīgas attīstības programmas izstrādes process tika uzsākts, uzsākot izmēģinājuma projektu "RC Metro Citizens in Transition", kas ir sadarbības līguma starp MiTE un Redžo Kalabrijas metropoles pilsētas 5. sektoru - Profesionālā apmācība ietvaros. Darba kārtība ir iecerēta kā instruments, ar kura palīdzību integrēt, vadīt un uzraudzīt spēkā esošos un/vai metropoles pašvaldības pieņemšanas procesā esošos plānošanas instrumentus, jo īpaši izstrādājamo metropoles stratēģisko plānu, kā arī teritoriālos ieguldījumus (t.s. "Metro" NOP, Dienviditālijas pakti, ROP 202127 u.c.), izmantojot NSDS ilgtspējības vektorus un stratēģiskos mērķus. Zināšanu, kodplānojuma un mērķu "Metrocity" izmēģinājuma pasākumos tika noteiktas attiecīgās trajektorijas un darba kārtības dokumenta vadošais saturs: 1. Teritorija un ilgtspējīgas kopienas pārejas posmā; 2. Gaiss un klimats; 3. Jauna attiecību ģeogrāfija: Pārvietošanās uz darbu ("iekšējās teritorijas"); 4. Ekosistēmas pakalpojumi. Tīkli un plūsmas (atkritumi, ūdens, enerģija); 5. Ilgtspējīgas vīzijas. Tīmekļa vietne: www.rcmetrocitizensintransition.com.

Co-funded by
the European Union

Romas metropoles

pilsēta Programma tiek izstrādāta paralēli un

sinerģijā ar metropoles stratēģiskās plānošanas procesiem. Tika izstrādāta ierosinātā "Roma Capitale" metropoles pilsētas ilgtspējīgas attīstības programma. Rīcības programmas definēšanai paredzētie pasākumi saskaņā ar projektu "Metropoli Capitale - Sosteniamo il futuro" (Metropoli galvaspilsēta - uzturēsim nākotni) ir jāpabeidz līdz 2022. gada maijam. Tiek veidota tam veltīta tīmekļa vietne. Daļa dokumentu ir pieejama tīmekļa vietnē:
<https://www.cittametropolitanaroma.it/homepage/la-cittametropolitana/la-pianificazionestrategica/cose/documenti/>.

Turīnas lielpilsēta Pirmais iekšējais posms, kurā tika analizētas kompetences un rīcības virzieni ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai, ļāva noteikt pirmās ilgtspējības politikas integrācijas jomas. Tas bija arī sagatavošanās posms, lai definētu

"Vadlīnijas ilgtspējīgas attīstības programmas izstrādei Turīnas lielpilsētai un tās teritorijai", kas notika fokusa grupās, kurās piedalījās Turīnas lielpilsēta, Pjemontas reģiona valdība un pētnieki no Tehniskā zinātniskā atbalsta grupas. Šīs pamatnostādnes cita starpā noteica prioritāšu ietvaru, kurā ieguldīt līdzekļus saistībā ar 35 Reģionālās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 6 stratēģiskajām makroapgabaliem, un to rezultātā tika stimulēta "pamatota un apzināta" dažādu suprametropoles dalībnieku ar stratēģisko projektu izstrādes un vadīšanas funkcijām iesaistīšanās (10 fokusgrupu ietvaros). Vairāki transversāli pasākumi nodrošināja daudzlīmeņu pārvaldības ceļu. Tīmekļa vietne: www.cittametropolitana.torino.it/cms/ambiente/agendametro-svil-sostenibile. Venēcijas metropoles pilsēta Tika veikta konteksta analīze, lai noteiktu Venēcijas metropoles pilsētas pozicionējumu attiecībā uz 17 ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Tika sagatavots sākotnējais ziņojums, kurā tika identificēti galvenie mērķi metropoles kontekstā (11., 13., 15. un 17. mērķis). Tīmekļa vietne:

www.cittametropolitana.ve.it/progetti_in_corso/progetto-pages-dal-piano-strategico-allagendalosviluppo-sostenibile-della-citt%C3%A0.

Co-funded by
the European Union

 Agenzia Italiana
per la Gioventù

4. FOKUSS - TERITORIĀLĀS KOORDINĀCIJAS KOMITEJAS UN NAP-PCSD

NSDS 2022 un NAP PCSD mērķis ir stiprināt un veicināt daudzlīmeņu un daudzu ieinteresēto personu procesus, kas ir aktivizēti NSDS īstenošanas procesa kontekstā starp valsts un teritoriālo līmeni, nodrošinot kopīgu darba metodi, kas padara starpinstitucionālo sadarbību, vertikālo un horizontālo, kā arī sadarbību ar nevalstiskajiem dalībniekiem par vienu no īstenošanas procesa pīlāriem. Koordinācijas komiteju (*Territorial Cabine di Regia*) konsolidācija kopā ar tehniskajiem apaļajiem galdiem (*Tavoli di Confronto*), kas aktivizēti kā daļa no MiTE un reģionu, autonomo provinču un lielpilsētu sadarbības, veicinās stabilu un horizontālu sadarbības procesu starp pārvaldes iestādēm un to iekšienē.

5. FOKUSS - EKSPERIMENTI VALSTS POLITIKAS ILGTSPĒJĪBAS NOVĒRTĒŠANAI: 2021-2027 KOHĒZIJAS POLITIKA UN VALSTS ATVESEĻOŠANAS UN NOTURĪBAS PLĀNS

Lai ieviestu jauninājumus, vienkāršotu un uzlabotu politikas ilgtspējības novērtējumu, tika uzsākts eksperiments, lai novērtētu kohēzijas politikas ieguldījumu ilgtspējības mērķu sasniegšanā. Starpinstitucionālajos apaļajos galdos, kuros piedalījās MiTE un reģioni, autonomās provinces un lielpilsētas, tika uzsvērts ES 2021-2027. gada plānošanas cikla attiecīgais ieguldījums ilgtspējīgas attīstības stratēģijās dažādos teritoriālajos līmeņos. Šajā nolūkā tika nostiprināts kopš 2019. gada spēkā esošais sadarbības nolīgums ar Ministru padomes prezidentūras (PCM) Kohēzijas politikas departamentu (DIPCoE) un Teritoriālās kohēzijas aģentūru (ACT). Tā rezultātā NSDS un Programmas 2030. gadam attiecību matricā tagad ir iekļauta arī DIPCoE un ACT sniegtā informācija par 2021: politikas mērķus (DP), ES reģionālās politikas kopējos iznākuma un rezultātu rādītājus, atbilstīgās intervences jomas. Iekļautā informācija attiecas uz jaunākajiem pieejamajiem atjauninājumiem par ERAF (atjaunināts 2020. gada 13. maijā) un ESF+ (atjaunināts 2020. gada 4. augustā). Kopējā matrica ir pastāvīgi atjaunināts dinamisks rīks, kas ir un būs pieejams PCSD koordinācijas grupai, lai konkrēti uzsāktu paplašinātu faktisko iespēju eksperimentēšanu. Kopējās attiecības, kas rekonstruētas attiecībā uz visām valsts stratēģiskajām izvēlēm un NSO, kā arī visiem saistītajiem Programmas 2030. gadam mērķiem, ļauj izveidot gatavu atsauces sistēmu vairākām valsts politikas jomām,

Co-funded by
the European Union

saskaņā ar trim turpmāk norādītajiem terminiem: • Atbilstība starp (pirms iespējamās ietekmes analīzes) NSO un katras politikas mērķiem, intervences jomām/kategorijām; • Konteksta un plānošanas rādītāju (politikas rādītāju) sistematizācija starp dažādām politikas jomām par tām pašām tēmām, lai nodrošinātu efektīvu un rentablu uzraudzību; • Efektīva integrētās NSID uzraudzības sistēmas aktivizēšana kā atsaucēs sistēma valsts politikas ilgtspējības novērtēšanai. Tādā pašā garā 2020. gada februārī tika uzsākti turpmāki eksperimenti ar nākamās paaudzes ES saturu, lai ātri nodrošinātu premjerministra biroju un iesaistītās pārvaldes iestādes ar rīku Nacionālā atveseļošanas un noturības plāna pasākumu novērtēšanai, kas var izpildīt attiecīgos Eiropas Komisijas pieprasījumus. Attiecībā uz politikas saskaņotību un publiskās politikas novērtēšanas efektivitāti un lietderību tiek uzskatīts, ka ir būtiski, lai jo īpaši NSID un Programma 2030 kopumā tiktu noteikti kā ilgtermiņa orientējoši instrumenti visām politikas jomām, sākot ar Valsts atveseļošanas un noturības plānu.

6. FOKUSS - LIELPILSĒTU IZMĒĢINĀJUMA PASĀKUMI

Bari metropoles pilsēta

Programmā ir paredzēti 4 izmēģinājuma projekti: 1. Pilsētu reģenerācija un atvērtās telpas sociālām aktivitātēm; 2. Lielpilsētas piekrastes ūdensmalu pārbūve saskaņā ar stratēģisko projektu piekrastes pārbūvei un uzlabošanai, kā noteikts Apūlijas ainavu plānā; 3. Ilgtspējīga mobilitāte (Biciplan; un stratēģiskais projekts "Mīksta mobilitāte un ainavu plāns"); 4. Lauksaimniecības 4.0 projekts.

Boloņas lielpilsēta

Programmā ir paredzēti 4 izmēģinājuma projekti: 1. Pāreja uz aprites ekonomiku Boloņas lielpilsētas kalnainajā un kalnainajā teritorijā; 2. Priekšizpēte par sabiedriskā transporta pakalpojumu reorganizāciju produktīvās teritorijās; 3. Vadlīnijas lielpilsētas apmežošanai; 4. "Operāciju centrs un pilsētu tīmekļa vietne". Turklāt 2 pasākumu mērķis ir veicināt skolu un MC darbinieku izpratni par ilgtspēju: 1. Sviras ilgtspējībai (izglītība); 2. Sviras ilgtspējībai (izpratnes veicināšana par ilgtspējīgu darba stilu).

https://www.cittametropolitana.bo.it/agenda_sviluppo_sostenibile/.

Co-funded by
the European Union

Firenze metropoles pilsēta

Programmā ir iekļauti šādi izmēģinājuma pasākumi: 1. Atklātas telpas Pontassieve pašvaldībā atkārtota izmantošana daudzfunkcionāla centra izveidei. Līgums, kas parakstīts ar MiTE, paredz izstrādāt Pontassieve pašvaldībai piederošas aptuveni 18 500 kvadrātmetru lielas virs pašvaldības teritorijas, kas atrodas uz austrumiem no dzelzceļa stacijas, centrālajā pilsētas struktūras vietā, tehniski ekonomisko priekšizpēti. Pašlaik šī teritorija ir pamesta, bet kādreiz tajā tika veikta nozīmīga ražošanas darbība. Šīs teritorijas atjaunošana ir ne tikai vides un pilsētplānošanas pasākums, bet arī ilgtspējīgas pilsētvides attīstības iespēja, kuras galvenais mērķis ir atjaunot pilsētas centra stratēģiskās funkcijas un atjaunot pilsētas struktūru. Projekts paredz izveidot lielu pilsētas parku, kas veidots kā saikne starp kalnu sistēmu un upes parku sistēmu. 2. Integrēta sabiedriskā transporta cenu noteikšanas izmēģinājuma projekts. Starp prioritārajām iniciatīvām, kas izrietēja no Ilgtspējīgas mobilitātes plāna izstrādes procesa, lielpilsēta izstrādāja priekšizpētes projektu efektīvai integrētai cenu noteikšanas sistēmai, lai garantētu maksimālu vietējā sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamību.

Dženovas lielpilsēta

Dženovas metropoles projekts "Ilgtspējīga programma" ierosina "ilgtspējīgas pilsētvides modeli", kas apvieno rīcības virzienus un intervences, kuras ir savstarpēji sinerģiskas un atbilst Programmas 2030 mērķiem. Šis modelis paredz ilgtermiņa risinājumus sociālekonomiskās struktūras reģenerācijai, sociālās kohēzijas uzlabošanai, kultūras bagātināšanai un vietu un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai, ņemot vērā inovācijas un ilgtspēju, kas ir atkarīgi arī dažādos teritoriālajos kontekstos, un tas griežas ap trim būtiskiem punktiem: 1. Pilsētvides apstākļu uzlabošana, kas mazina nelīdzsvarotību starp centrālajiem un perifērajiem rajoniem, galvenokārt pakalpojumu ziņā; 2. Telpiskās bāzes izveide ilgtspējīgai attīstībai, lai veicinātu integrāciju starp pilsētu un piepilsētu teritorijām, no kuras tās var gūt savstarpēju labumu ekoloģiskās reģenerācijas, ilgtspējīgas mobilitātes un pakalpojumu ziņā; 3. Vides līdzsvara atjaunošana. Sākotnēji šis modelis tika izmēģināts, īstenojot Tigullio parka pakalpojumu centra Lavagna tehniski ekonomiskā pamatojuma projektu.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Mesīnas metropoles pilsēta

Tika atlasīti divi izmēģinājuma darbības priekšlikumi: 1. Vides pārkārtošanas un pilsētvides reģenerācijas projekts "Città del ragazzo" apbūves rajonā Gravitelli sociālās iekļaušanas nolūkos - projekts "Dopo di noi" (Pēc mums). 2. Ilgtspējīga pilsētas parka modelis ar atkārtotām īpašībām arī dažādos teritoriālos kontekstos, nosakot īpašus finansēšanas kanālus (Nacionālais atveseļošanas un noturības plāns, Integrētais pilsētvides plāns u. c.), kas integrē dažādus rīcības virzienus un intervences pasākumus, kuri ir sinerģiski un atbilst Programmas 2030 mērķiem. 2. Vides reģenerācijas un ilgtspējīga tūrisma attīstības projekts parkos (Nebrodi parks, Alcantaras upes parks), aizsargājamās jūras teritorijas Capo Peloro lagūna, Laghetti di Marinello, Montagne delle Felci e dei Porri - Salina sala) un Mesīnas jūras šauruma aizsargājamās jūras teritorijas Capo Milazzo un Mesīnas šauruma orientētajos dabas rezervātos (Capo Peloro lagūna, Laghetti di Marinello, Montagne delle Felci e dei Porri - Salina sala), lai radītu aprītes ekonomiku.

Palermo metropoles pilsēta

Izmēģinājuma darbība ietver priekšizpētes projekta izstrādi, lai izveidotu enerģētikas kopieni ar AMG Energia atbalstu un sadarbībā ar Valsts jauno tehnoloģiju, enerģētikas un ilgtspējīgas ekonomikas attīstības aģentūru (ENEA) un Gestore dei Servizi Energetici (GSE). Priekšizpētē par izmēģinājuma darbības vietu tika noteiktas karabinieru stacijas "San Filippo Neri" telpas Palermo ZEN rajonā (ekonomiski trūcīgi un ļoti atstumti iedzīvotāji). Šī iniciatīva ir daļa no plašāka visa ZEN rajona pārplānošanas projekta, kura mērķis ir uzlabot vides kvalitāti, arī atjaunojot sociālās reaģēšanas spējas, atjaunojot saikni ar teritoriālo kontekstu, ieviešot pakalpojumus un tehnoloģiski modernizējot ēkas.

Redžo Kalabrijas metropoles pilsēta

Pamatojoties uz 5 rīcības jomām, kas noteiktas Nacionālajā ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, sadarbības līguma ar MiTE ietvaros projektā "RC Metro iedzīvotāji pārejas posmā" tika noteikti 6 pilotpasākumi: 1. "Learning MetroCity IN" - Cat. A, saņēmēji: iestāžu tīkls; 2. "Zināšanu Metrocity" - Cat. B, saņēmēji: "MetrocityMetrocity" - 2: Pilsoniskā ekosistēma (apvienības, komitejas, grupas u.c.); 4.

Co-funded by
the European Union

"Knowledge Metrocity" - Cat. B, saņēmēji: Pilsoniskā ekosistēma, eksperti un iestāžu darbinieki, augstskolu studenti, individuāli iedzīvotāji; 5. "Mērķu Metrocity" - B kategorija. C, metropoles ilgtspējīgas attīstības programmu definēšana un metropoles stratēģiskā plāna ilgtspējības vektoru uzraudzība; 6. "Co-Design Metrocity" - Cat. B, pilsoniskās sabiedrības iesaistīšana.

Romas lielpilsēta

Programmā ir paredzēts īstenot 2 izmēģinājuma pasākumus: 1. Scuole H24 (H24 skolas):

Starpnozaru darba metodes izmēģināšana "teritoriālo centru" skolām. Metropole pievienojās "kopienas izglītības paktam" tīklā ar divām skolām un vairāk nekā 30 sociālajiem dalībniekiem; 2.

O.S.A.! Young (Objectives, Strategies, Actions for the Metropolitan Territory) - sinerģisku pasākumu kopums, kurā galvenā uzmanība pievērsta jauniešiem, sadarbībā ar Romas Tor Vergata universitāti, tostarp: "Izglītība+darbība" projekts ar lauksaimniecības institūtiem, jauniešu ieinteresēto personu kartēšana, aptaujas, tematiskās tabulas, komunikācija un izplatīšana.

Noslēguma un noslēguma pasākums 2022. gada maijā. Paredzēta arī pilotpasākumu sasaiste un turpmākā rīcība KM administrācijas stratēģiskās plānošanas procesos un instrumentos.

Turīnas lielpilsēta

Izmēģinājuma pasākumi ir paredzēti kā konkrēti mērķi "transversālajās intervences jomās", kas paredzētas valsts un reģionālajās ilgtspējīgas attīstības stratēģijās. "Mācīties ražot zaļi" un "Ilgspējīgas skolas" ir vērstas uz to, lai veidotu kompetences pārejai, stiprinot saikni starp skolu un profesionālās izglītības centriem un teritorijām, kas saistītas ar ilgtspējības mērķiem. Mērķis ir mācību tēmas sasaistīt ar vietējiem projektiem un politiku, atsaucoties uz programmas uzdevumiem un intervences jomām. Pirmā izmēģinājuma darbība ir vērstā uz teritoriālās pārvaldības definēšanu, kas rada "mācību panākumus" ilgtspējības problēmu risināšanā un atbalsta pāreju uz to risināšanu. Otrās izmēģinājuma darbības mērķis ir izstrādāt rīku, kas palīdzētu vidusskolām un profesionālās izglītības un apmācības aģentūrām palielināt izglītības un apmācības efektivitāti, pārdomājot sevi - no organizācijas, izglītības un apmācības ceļu un procesu un attiecību ar teritoriju viedokļa - kā pārejas organizācijas.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Venēcijas **lielpilsēta**

Izmēģinājuma darbība paredz izveidot vietējām iestādēm koplietojamu tīmekļa platformu, ko sauc par "paneli", kurā divvirzienu veidā (no Venēcijas metropoles uz pašvaldībām un otrādi) var iekļaut projektus/iniciatīvas, kam ir virsmetropolitāra ietekme un kas ietilpst ilgtspējīgas attīstības perspektīvā. Platforma tika izstrādāta un kopīgi izmantota ar sešu pašvaldību izmēģinājuma grupu, lai apzinātu programmas saturu un ar to saistītos rādītājus, un pēc tam paplašināta, lai to izmantotu arī citas pašvaldības.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

LATVIJA

Ekoloģiskā nākotnes izglītība

Gulbenes novadā jauniešiem tiek piedāvātas dažādas jauniešu iesaistes. Ekoloģiskā nākotnes izglītība organizē dažādas apmācības un jauniešu iesaistes kampaņas, lai veicinātu vides apziņu, sociālo iekļaušanu un aktīvu pilsoniskumu.

1. Gulbenes novada jauniešu forums

Viens no Gulbenes novada jauniešu centru uzdevumiem ir veicināt jauniešu līdzdalību un iesaistīšanos. Reizi divos gados tiek organizēts jauniešu forums. Dažādos projektos ir notikuši līdzdalības pasākumi: "Kafija ar politiķiem", "Saldējums ar lielajiem", "Kūka ar profesionāli", jauniešu forums, paneļdiskusijas, pašpārvalžu sanāksmes un līdzdalības apmācības jauniešiem, skolotājiem un jaunatnes darbiniekiem. Pēdējos gados regulāri notiek skolu pašpārvalžu sanāksmes un apmācības, kurās skolu pašpārvaldēm ir iespēja mācīties kopā un plānot pasākumus.

2. Jauniešu brīvprātīgais darbs

Gulbenes novadā ir attīstīts vietējais brīvprātīgais darbs - izveidota īstermiņa brīvprātīgā darba sistēma, kuras ietvaros jaunieši tiek aicināti palīdzēt dažādu pasākumu un aktivitāšu nodrošināšanā. Brīvprātīgais darbs tiek organizēts vasaras periodā, un tā organizēšanā iesaistās pašvaldība. Būtu nepieciešams apspriest ilgtermiņa brīvprātīgā darba piedāvājumu vietējā līmenī.

Ekoloģiskā nākotnes izglītība iesaista jauniešu dalībniekus un jaunatnes darbiniekus dažādos valsts un Eiropas projektos vides izglītības un aktīva pilsoniskuma jomā.

3. Jauniešu izpausmes

Visvieglākais veids, kā jaunieši var paust savu viedokli, ir skolās, jauniešu centros un NVO.

Co-funded by
the European Union

Gulbenes novada jauniešu centru "Bāze" ir izveidojusi un uztur Gulbenes novada pašvaldība. Iestāde iet uz priekšu ar mērķi atbalstīt un palīdzēt attīstīt jauniešu iniciatīvas, vienlaikus veicinot jauniešu dzīves kvalitātes attīstību. Jauniešu centra galvenie darbības virzieni balstās uz Gulbenes novada jaunatnes politikas dokumentācijas darba veidiem, kā arī jauniešu centra gada prioritātēm. Vasaras laikā mērķis ir organizēt dažāda veida nometnes un aktivitātes jauniešiem un bērniem, rūpējoties, lai aktivitāšu saturs būtu interesants un aktuāls šiem jauniešiem. Jauniešu centri ir aprīkoti ar lielisku infrastruktūru un inventāru, lai laikā starp aktivitātēm jaunieši kvalitatīvi pavadītu laiku, un, protams, vienmēr notiks neformālas sarunas un diskusijas.

4. Jauniešu iniciatīvas

Jauniešiem ir iespēja pieteikties pašvaldību iniciatīvu konkursam un tādējādi saņemt atbalstu savām iniciatīvām līdz pat EUR 400,00 apmērā. Mērķis ir atbalstīt jauniešu iniciatīvas, kas veicina Gulbenes novada jauniešu iekļaušanos kultūras, sporta, izglītības un jaunatnes procesos, sekmējot viņu fiziskās aktivitātes, vērtīborientāciju un aktīvu līdzdalību, un kas nav saistītas ar citiem projektiem vai darbā ar jaunatni iesaistīto iestāžu/organizāciju programmām un pasākumiem. Mērķis ir sniegt iespēju jauniešiem iesaistīties ar jaunatnes jomu saistītu jautājumu risināšanā.

SPĀNIJA

Inercia Digital SL

Co-funded by
the European Union

LTTA veido mūsu
zaļajā nākotnē": LTT1 2030

"Erasmus+" projektu "Jauniešu iesaistīšana digitālajā

Agenda un ilgtspējīgas attīstības mērķi. Ilgtspējīga attīstība un izglītība
(2021-2-

SE02-KA220-YOU-000051481)

2023. gada februārī Huelvā, Spānijā, tika organizēta mācību mācīšanās apmācības aktivitāte, kurā 15 dalībnieki (jaunatnes darbinieki, NVO, partneri) piedalījās mūsu Erasmus+ projekta "Jauniešu iesaistīšana digitālā un zaļā nākotnē" pirmajā LTT.

Šī kursa mērķis bija sniegt skolotājiem un pasniedzējiem būtiskas zināšanas par Eiropas Zaļā darījuma plānu un Ilgtspējīgas attīstības mērķu programmu 2030. gadam, lai palīdzētu viņiem sasniegt ilgtspējīgu uzvedību. Kā arī veicināt skolotāju un pasniedzēju, kuri strādā ar jauniešiem, informētību par Zaļā darījuma plānu un 2030. gada programmu, lai viņi spētu iesaistīt jauniešus demokrātiskajā dzīvē, izmantojot ES politiku.

Kopumā mācību kurss par ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM) un ilgtspējīgu izglītību dalībniekiem bija vērtīga un informatīva pieredze. Kursu mērķis bija sniegt dalībniekiem dziļāku izpratni par 2030.

Ilgtspējīgas attīstības programma un izglītības loma ilgtspējīgas attīstības veicināšanā.

Kursa laikā dalībnieki varēja uzzināt par dažādiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, to mērķiem un izaicinājumiem, kas saistīti ar to sasniegšanu. Viņi tika iepazīstināti arī ar dažādām stratēģijām un resursiem ilgtspējības veicināšanai izglītības vidē un ilgtspējīgas attīstības mērķu integrēšanai mācību programmās.

Kurss bija strukturēts tā, lai nodrošinātu teorētisko un praktisko nodarbību apvienojumu, dodot iespēju piedalīties grupu diskusijās, gadījumu izpētē un vietējās izglītības paraugprakses apmeklējumos. Moodle platformas, prezentāciju, izdales materiālu un darba lapu izmantošana uzlaboja mācīšanās pieredzi, un

novērtējuma un atsauksmju veidlapas deva iespēju dalībniekiem pārdomāt savu mācīšanos un sniegt ierosinājumus par uzlabojumiem.

Co-funded by
the European Union

 Agenzia Italiana
per la Gioventù

Kopumā kursa laikā dalībnieki guva jaunas atziņas un zināšanas par ilgtspējīgu attīstību un izglītību, kā arī rīkus un resursus, lai veicinātu ilgtspējību savā darbā vai ikdienas dzīvē.

LTTA no mūsu Erasmus+ projekta "United in Diversity.

(2021-2-NL02-KA210-YOU-000047859):

Pagājušā gada oktobrī sadarbībā ar Codine un Eutopia organizācijām mēs atzīmējām mūsu Erasmus+ projekta United in Diversity tiešsaistes kursa otro atkārtojumu.

Četrus dienu laikā mēs vadījām tiešsaistes semināru par digitālo daudzveidību un iekļaušanu darbavietā. Mūsu mērķis bija nodrošināt jaunatnes darbiniekiem un pedagogiem nepieciešamās prasmes, lai izmantotu Web 2.0 un 3.0 rīkus, vienlaikus veicinot arī efektīvu saziņu un atgriezenisko saiti jaunatnes profesionāļu kopienā. Mūsu uzmanības centrā bija sociālās ilgtspējas veicināšana, izmantojot iekļaujošu prizmu.

Dažādās sesijās mēs pētījām sadarbības rīkus.

jaunatnes organizācijās un dalījāmies ar mūsu pieeju, lai pilnībā izmantotu daudzveidības potenciālu gan InerciaDigital, gan mūsu Erasmus+ iniciatīvās.

ERASMUS+ projekts "Kopā par cīņu pret kibermobingu".

(2021-1-IT03-KA220-YOU-000029227)

Projekts "Kopā cīņā pret kibermobingu" (TOC) ir lielisks piemērs tam, kā jauniešu līdzdalībai var būt izšķiroša nozīme vardarbības novēršanā un drošākas tiešsaistes vides veicināšanā. Šis projekts ir 24 mēnešus ilga stratēģiskā partnerība jaunatnes jomā, kas vērsta uz informētības palielināšanu par kibermobingu un jauniešu iesaistīšanu cīņā pret to.

Viens no TOC unikālajiem aspektiem ir jauniešu aktīva iesaistīšana gan kā skolēniem, gan kā reāliem pārmaiņu veicinātājiem. Iesaistot jauniešus projektā kā tiešus dalībniekus, TOC nodrošina, ka viņu viedoklis un pieredze tiek uzklautāta un novērtēta. Turklāt projektā ir izstrādāta pavisam jauna izglītības metodoloģija, kas integrē digitālo stāstu stāstīšanu, digitālās prasmes un kritisko

Co-funded by
the European Union

domāšanu, lai veicinātu iekļaujošu un drošu tiešsaistes vidi. Nodrošinot jauniešiem šīs prasmes, viņi var kļūt aktīvāki kibermobinga novēršanā un pozitīvas uzvedības veicināšanā tiešsaistē.

TOC pieeja uzsver jauniešu līdzdalības nozīmi mūsdienu izaicinājumu risināšanā digitālajā laikmetā. Iesaistot jauniešus kā aktīvus dalībniekus un risinājumu līdzautorus, mēs varam veidot drošāku un iekļaujošāku digitālo kopienu, no kuras ieguvēji būs visi.

Nākamā gada maijā mēs uzņemsim LTTA šo projektu ietvaros mūsu iekārtās, kas atrodas Huelvā, Spānijā.

Eiropas jaunatnes stratēģija:

Eiropas Jaunatnes stratēģija ir pamatnostādņu kopums, ko izstrādājusi Eiropas Savienība, lai atbalstītu jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos vietējā, valsts un Eiropas līmenī. Stratēģijā galvenā uzmanība pievērsta sešām galvenajām jomām: izglītībai un apmācībai, nodarbinātībai un uzņēmējdarbībai, veselībai un labklājībai, līdzdalībai, brīvprātīgām darbībām un sociālajai iekļaušanai.

Eiropas Padomes ieteikums par jauniešu līdzdalību:

Eiropas Padomes Ieteikumā par jauniešu līdzdalību ir sniegtas vadlīnijas dalībvalstīm par to, kā veicināt jauniešu aktīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos. Ieteikumā uzsvērts, cik svarīgi ir radīt jauniešiem jēgpilnas iespējas piedalīties politiskajā un sabiedriskajā dzīvē, un dalībvalstis tiek mudinātas iesaistīt jauniešus tādu politiku un programmu izstrādē un īstenošanā, kas viņus ietekmē.

Jaunatnes manifests:

Jaunatnes manifests ir dokuments, ko izstrādājuši jaunieši no visas Eiropas un kurā izklāstītas viņu prioritātes attiecībā uz Eiropas nākotni. Manifests tika izstrādāts līdzdalības procesā.

Co-funded by
the European Union

 Agenzia Italiana
per la Gioventù

kurā iesaistīti tūkstošiem jauniešu, un tajā iekļauti ieteikumi par tādiem jautājumiem kā izglītība, nodarbinātība un sociālā iekļaušana. Manifests ir paredzēts kā ceļvedis politikas veidotājiem un lēmumu pieņēmējiem visos valdības līmeņos, un to ir atbalstījušas vairākas Eiropas iestādes un organizācijas.

Šie piemēri sniedz vērtīgu ieskatu un paraugpraksi par to, kā iesaistīt jauniešus lēmumu pieņemšanas procesos un programmas 2030. gadam lokalizācijā. Pielāgojot šīs vadlīnijas un piemērus savam vietējam kontekstam, vajadzībām un iespējām, jaunatnes organizācijas un politikas veidotāji var izstrādāt efektīvas stratēģijas, lai veicinātu jauniešu līdzdalību un sasniegtu ilgtspējīgas attīstības mērķus.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

PORTUGALIJA

Associação Sójovem das Saibreiras

IEVADS

VEICINĀT PILSOŅU TIEŠU LĪDZDALĪBU VALSTS POLITIKAS NOTEIKŠANĀ UN PIEMĒROŠANĀ.

Tā kā demokrātijai nav dzīvotspējīga aizstājēja, satraukumu rada neskaitāmas politiskas, sociālas, ekonomiskas, kultūras un vides problēmas, uz kurām demokrātija nav spējusi reaģēt, un tas ir ļoti satraucoši. Šādu atbildi var rast tikai tad, ja vairāk un labāk iesaistīsies visi, kas šodien ietekmē pārvaldību: politiķi, starpniekinstitūcijas, plašsaziņas līdzekļi un iedzīvotāji.

Pilsoniskā līdzdalība ir jāveicina un jāveicina, nevis jādisciplinē vai jāuzspiež. Līdzdalība notiks, ja politiskā sistēma būs tai atvērta, īstenojot efektīvu valsts un sabiedrības demokratizāciju, kas nozīmē caurskatāmāku pārvaldību pēc satura un pamatiem, atvērtus publiskos pakalpojumus un telpu radīšanu efektīvai iedzīvotāju līdzdalībai valsts lēmumu sagatavošanā un to īstenošanas uzraudzībā. Svarīgi ir veicināt līdzdalības kultūru, sadarbību un kopīgu lēmumu pieņemšanu, mudinot pilsoņus piedalīties un lēmumu pieņēmējus - veicināt viņu līdzdalību.

Iedzīvotāji piedalīsies vairāk, ja viņi jutīs, ka viņu līdzdalība var kaut ko mainīt viņu apkārtnē, asociācijā, skolā, pašvaldībā, valstī vai pat starptautiskā mērogā. Lēmumu pieņēmējs nodrošinās līdzdalības iespējas, jo viņš zina, ka viņa lēmumi būs efektīvāki, jo lielāka būs informācijas apmaiņa un pilsoniskās sabiedrības iesaiste lēmumu pieņemšanas procesā.

Var arī secināt, ka portugāļi ir tendēti maz uzticēties savām iestādēm. [1] Tas ir satraucošs secinājums, jo uzticības trūkums mazina iesaistīšanos kolektīvajā un kopienas dzīvē. Tomēr lielākais secinājums ir tāds, ka Portugālē vēl ir tāls ceļš ejams līdz līdzdalības kultūrai un

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

pilnvērtīgai līdzdalības praksei; un, ja šāda kultūra un prakse tiek īstenota, tā ir globāli izdevīga gan sabiedrības saliedētības, gan publisko lēmumu panākumu un pieņemšanas ziņā. To var redzēt, ja iedzīvotāji tiek iesaistīti vietējo lēmumu formulēšanā; ja darba ņēmējiem ir iespēja sniegt ieguldījumu problēmu risināšanā savos uzņēmumos; ja apvienības un pilsoniskās kustības tiek uzskatītas par partneriem problēmu identificēšanā un risinājumu meklēšanā.

Un šodien ir samērā vienprātīgi atzīts, ka ilgtspējīgas attīstības panākumi ir vairāk nekā maz ticami bez pilsoniskās sabiedrības līdzdalības, kas, protams, nozīmē paradigmas maiņu tās organizācijā. Atbildība par līdzdalības pārveidošanu par jēgpilnāku procesu, kas tiek īstenots regulāri un dabiski un kam piemīt reāla spēja ietekmēt pārmaiņas, gulstas gan uz valsti, gan uz visiem pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem.

Un skolām, kas ir iecerētas kā būtībā līdzdalību un līdzdalību veicinoša vietējā kopiena, lai nodrošinātu izcilu izglītības sabiedrisko pakalpojumu, ir ne tikai jāradā piemērs šāda veida sadarbības organizācijai, bet arī jānostiprina bērnos un jauniešos atbildīga iesaistīšanās un līdzdalības kultūra problēmu risināšanā, risinājumos un attiecīgajos sarunu, lēmumu pieņemšanas un rezultātu pārbaudes procesos. Skolas gan savā iekšienē, gan ārpus tās ir īsti portāli ilgtspējīgas demokrātiskas kultūras vērtību un procedūru izplatīšanai.

No otras puses, līdzdalību var stimulēt, īstenojot nozaru pasākumus, kas vērsti uz konkrētu mērķauditoriju, vai īstenojot transversālus instrumentus, kuru masifikācija - ģeogrāfiskā un vecuma ziņā - palīdzēs parādīt līdzdalības prakses daudzveidību un padarīs to biežāku un spontānāku.

Mēs runājam par pasākumiem, kuru mērķis ir veicināt iedzīvotāju izpratni un piesaistīt viņus dažādu līdzdalības formu vērtībai. Mēs atsaucamies uz tīmekļa rīku nodrošināšanu, lai iesaistītu iedzīvotājus lēmumu pieņemšanas procesos (crowdsourcing); papildus sociālajiem tīkliem, crowdsourcing ļauj uzsākt

izaicinājums iedzīvotājiem, kuri izmanto šos tīklus, un organizēta viņu radošuma novirzīšana konkrētam uzdevumam vai konkrētas problēmas risināšanai. Mēs runājam par rakstītās valodas

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

vienkāršošanu

(iespējams, sertificētu), kuras mērķis ir vispārīgāka

un tūlītēja dokumentācijas izpratne un iedzīvotāju informētāka lēmumu pieņemšana, un šajā jomā var daudz paveikt, pat neierobežojot nepieciešamo tehnisko stingrību.

IETEIKUMI

- Nodrošināt lielāku pārredzamību un atklātību no publisko dienestu puses, nodrošinot iespējas iedzīvotājiem efektīvi piedalīties publisko lēmumu sagatavošanā un to izpildes uzraudzībā;
- Lai skola kļūtu par piemēru, kā bērnos un jauniešos nostiprināt atbildīgas iesaistīšanās un līdzdalības kultūru problēmu risināšanā, risinājumos un attiecīgajos sarunu, lēmumu pieņemšanas un rezultātu pārbaudes procesos. T
- Iedzīvotāju līdzdalības veicināšana, īstenojot nozaru pasākumus, kas vērsti uz konkrētu mērķauditoriju, piemēram, plašāk iesaistot iedzīvotājus lēmumu pieņemšanas procesos (organizēta viņu radošuma novirzīšana konkrētam uzdevumam vai konkrētas problēmas risināšanai) un sadarbības patēriņa attīstībā.

Atsauce: [1] Eiropas Sociālās aptaujas pētījums (2002-2008) liecina, ka konkrēti attiecībā uz iedzīvotāju uzticības rādītāju attiecīgajiem parlamentiem 35% portugāļu uzticas šai iestādei ļoti maz vai vispār neuzticas, Dānijā šis rādītājs ir 4%, bet Spānijā - 16%.

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

PORTUGĀLES

SKOLAS

PAMATA IZGLĪTĪBA UN VIDĒJĀ IZGLĪTĪBA PILSONĪBA UN
ATTĪSTĪBA

FRAMEWORK

Attiecības starp indivīdu un apkārtējo pasauli, kas veidojas pastāvīgā dinamikā ar fizisko, sociālo, vēsturisko un kultūras telpu, rada skolai izaicinājumu nodrošināt, lai skolēni būtu sagatavoti daudzveidīgajām mūsdienu sabiedrības prasībām. Tādējādi mūsdienu sabiedrībai raksturīgā sarežģītība un paātrinātā transformācija rada nepieciešamību attīstīt dažādas prasmes demokrātiska pilsoniskuma īstenošanai, un tāpēc skolai ir svarīga loma pilsonisko prakšu veidošanā.

Šādā veidā skolēni tiek sagatavoti apzinātai garīgo, estētisko, morālo un pilsonisko vērtību pārdomāšanai, lai nodrošinātu viņu līdzsvarotu pilsonisko attīstību. Pilsoniskās izglītības valsts stratēģijā ir integrēts prasmju un zināšanu kopums, kas atbilst skolēnu, kuri beidz obligāto izglītību (PA), profilam un pamatizglītībai (AE).

Lai sekmētu skolēnu pilnvērtīgu humānistisko veidošanos, pilsonības un attīstības (CeD) skolotāju uzdevums ir sagatavot skolēnus dzīvei, lai viņi būtu demokrātiski, līdzdalīgi un humāni pilsoņi laikmetā, kad pieaug sociālā un kultūras daudzveidība, veicinot iecietību un nediskrimināciju, kā arī apkarojot vardarbīgu radikālismu. Tāpēc tiek pieņemts, ka skolotājiem ir izglītība pilsoniskuma jomā, motivācija pievērsties šai jomai un izmantot projektu metodiku, kā arī pieredze pedagoģisko komandu koordinēšanā. Pilsoniskā izglītība ir ietverta CeD mācību programmas komponentā, kas integrē visu mācību gadu pamatprogrammu matricas - pamatizglītības un vidējās izglītības.

Pamatizglītības 1. ciklā CeD ir šķērsgriezuma darba joma, ko veicina mācību globalizācijas dimensija šajā ciklā. Pamatizglītības 2. un 3. ciklā CeD kā disciplīna var strādāt atbilstoši skolas mācību programmas iespējām (reizi ceturksnī, pusgadā vai citur). Izglītības un apmācībasursos jauniešiem pamatlīmenī un vidējā izglītībā pilsonības un attīstības apmācības komponents tiek attīstīts ar visu pamatprogrammu matricās iekļauto disciplīnu ieguldījumu.

Co-funded by
the European Union

 Agenzia Italiana
per la Gioventù

Vidusskolā skola lemj par to, kā īstenot pilsoniskuma un attīstības komponentu, un cita starpā var pieņemt:

- a) Piedāvājums kā autonoms priekšmets;
- b) Kopradikācijas prakse disciplīnas ietvaros;
- c) Funkcionēšana pretstatā ar citu disciplīnu;
- d) Dažādu matricas disciplīnu, tēmu un projektu pieeja, ko koordinē viens no klases vai skolēnu grupas skolotājiem.

1. grupa - Obligāti visos līmeņos un ciklos (jo tās ir transversālas un longitudinālas jomas) - Cilvēktiesības.

- Dzimumu līdztiesība
- Starpkultūru sadarbība
- Ilgtspējīga attīstība
- Vides izglītība
- Veselība

2. grupa - strādājuši vismaz divos pamatzglītības ciklos

- Seksualitāte
- Vidējais
- Iestādes un demokrātiskā līdzdalība
- Finanšu prasība un patērētāju izglītošana

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

- Ceļu satiksmes drošība
- Risks

3. grupa - ar fakultatīvu pieteikumu jebkurā mācību gadā

- Uzņēmējdarbība
- Darba pasaule
- Drošība, aizsardzība un miers
- Dzīvnieku labturība
- Brīvprātīgais darbs
- Citi, atbilstoši skolas diagnosticētajām pilsoniskās izglītības vajadzībām.

PRAKTISKS VIETĒJĀS LĪDZDALĪBAS PLATFORMAS PIEMĒRS

PIETEIKIET DALĪBU! - SIEVIEŠU PILSONISKĀ UN POLITISKĀ LĪDZDALĪBA

Rīkotājs: Foz do Douro e Nevogilde: União de Freguesias de Aldoar, Foz do Douro e Nevogilde

Partneri:

- Portugāles Katoļu universitāte - Porto reģionālais centrs
- Portugāles Santa Dorotejas māsu institūta province (PPIISD) / Paula Frassinetti Augstāko izglītības skolu (ESEPF)
- Transformeru jauniešu apvienība
- Porto rajona jauniešu apvienību federācija (FAJDP)

Co-funded by
the European Union

- HiveMind institūts
- TEDxPorto
- Aldoar iedzīvotāju komisijas apvienība
- Pasteleiras sociālās apkaimes iedzīvotāju asociācija
- Eiropas Sieviešu un tehnoloģiju centrs

EEZ piešķirumu finansējums: 240 019

Kopējais finansējums: 240 019

Kas ir šis projekts?

Programma Piedalies! - Sieviešu pilsoniskā un politiskā līdzdalība" galvenie mērķi ir veicināt sieviešu un meiteņu politiskās un pilsoniskās līdzdalības līmeņa paaugstināšanos Aldoaras, Foz do Douro un Nevogildes pagastos, veicināt to sieviešu lielāku iesaistīšanos, kuras jau piedalās vietējā politiskajā un pilsoniskajā dzīvē un vēlas paaugstināt savu atbildības līmeni, lai palielinātu izpratni par dzimumu līdztiesību un iespējām un radītu instrumentus, kas veicinātu politisko un pilsonisko līdzdalību vietējā līmenī. Tas ir projekts, kas īstenots saskaņā ar atklātā uzaicinājuma Nr. 5 "Projekti sieviešu un vīriešu līdztiesības veicināšanai vietējā līmenī" projektu. Sadarbība konkurētspējīgai un iekļaujošai Eiropai.

Saite:<http://www.aldoarfoznevogilde.pt/pages/453?fbclid=IwAR10SckJuV5cpM5r9A0vDeMjdJMzWe fNxH7MDh07E5I4yVApkulJlzNaLI>

RUMĀNIJA

Harghita apgabala padome

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

Harghitas novada domei ir vairākas programmas un aktivitātes, kurās sabiedrība var aktīvi iesaistīties. Mūsu iestāde katru gadu cenšas organizēt dažādus pasākumus, kuros cenšamies iesaistīt pēc iespējas vairāk jauniešu, jo esam apzinājušies, ka jaunieši ir galvenais cilvēkresurss attīstībai un galvenie sociālo pārmaiņu, ekonomiskās izaugsmes un tehnoloģisko inovāciju veicinātāji.

5. Jaunatnes komiteja

Harghita novada dome atbalsta un palīdz **jauniešiem pārejas projektos**, iesaistot jauniešus politikas veidošanā. Lai panāktu ilgtermiņīgu saikni ar jauno paaudzi, drīzumā tiks izveidota Jaunatnes komiteja, ar kuras starpniecību mūsu novadā tiks aptverts ievērojams skaits jauniešu. **Jaunatnes komitejas** sastāvā būs bezpeļņas organizāciju vadības locekļi no mūsu reģiona teritorijām (Csíkszék, Udvarhelyszék, Gyergyószék), kuri pārstāvēs savu kopienu un kopīgi meklēs risinājumus attiecībā uz politikas veidošanu, sponsorēšanu un pasākumu organizēšanu, ar kuru palīdzību viņi varēs iegūt atbalstu no mūsu novada politikas veidotājiem.

6. Harghitas novada dome - Jaunatnes stratēģija

Ik pēc 5 līdz 8 gadiem Harghitas novada dome sagatavo novada jaunatnes stratēģiju, kas tiek nodota apspriešanai iedzīvotājiem, īpaši jauniešiem. Jaunieši ir tā sociālā grupa, kas var būtiski noteikt novada attīstību turpmākajos 20-30 gados. Mēs investējam jauniešos jau tagad, lai ilgtermiņā viņi paši būtu tie, kas padarīs novadu vēl attīstītāku, dzīvojamāku un mīļāku. Konsultācijas organizē

Harghita apgabala padome gan reģionālā, gan nozaru līmenī. Ir svarīgi izprast novada jauniešu viedokli un to nozaru pārstāvju viedokli, kuru darbība ietekmē jauniešus un kuru darbību nosaka arī jaunieši. Šim nolūkam tika veikta tiešsaistes aptauja, lai apzinātu novada jauniešu vajadzības, kas kalpoja par pamatu novada jaunatnes stratēģijas izstrādei. Jaunatnes stratēģija aptver vairākas nozares. Tās ietver cilvēkresursu attīstību, dažādas izglītības un apmācības programmas, veselību, veselīgu dzīvesveidu un aktīvu atpūtu, nodarbinātību un uzņēmējdarbību, vienlīdzīgas iespējas, ģimenes plānošanu, aktīvu pilsoniskumu, brīvprātīgo darbu un vides apziņu. Harghitas novada

Co-funded by
the European Union

Agenzia Italiana
per la Gioventù

domes Jaunatnes stratēģija 2023. gadā tika atjaunināta vēlreiz un pašlaik tiek pabeigta; šī stratēģija būs spēkā līdz 2030. gadam.

7. Talent Magnet jauniešu telpa

Harghitas novada dome uzskata, ka ir svarīgi uzturēt tiešus kontaktus ar jauniešiem, jo tas ir nepieciešams, lai rastu labākos iespējamus risinājumus pastāvīgi mainīgajām vajadzībām gan politiskā, gan administratīvā līmenī. Jauniešu iesaistīšana sabiedriskajā dzīvē ir izaicinājums, taču pagājušā gada decembrī Harghitas novada dome atklāja jauniešu telpu novada jauniešiem. Ne Miercurea Ciuc pilsētā, ne arī Harghitas apriņķī līdz šim nebija izveidota šāda jauniešiem paredzēta brīvas izmantošanas jauniešu telpa. Jauniešu telpa ar nosaukumu Talantu magnēts nav liela, bet tajā ērti var izvietoties 20 jaunieši uz pupu maisiem un krēsliem, un tajā ir bezmaksas wifi. Telpu, kas atrodas novada domes ēkā, var izmantot dažādiem mērķiem, piemēram, tikties ar draugiem, aukstās ziemas dienās izdzert siltu kafijas tasi, gaidot autobusu pēc skolas, skolēnu padomes var rīkot iknedēļas sanāksmes jauniešu vidē vai vienkārši pasēdēt draudzīgā sarunā vai lasīt. Pēdējos mēnešos jauniešu telpā ir notikušas karjeras konsultāciju talkas, sarunas ar veiksmīgiem jauniešiem un labā piemēra rādīšana, bet skolēnu padomes arī regulāri nāk uz sarunu un organizē pasākumus. Jauniešu telpa ir veids, kā tuvināt administrāciju un iesaistīt jauniešus kopienas dzīvē.

8. "5letelō(Prāta vētra): vecā slimnīca - jauna perspektīva"

Harghitas apriņķa padome un Miercurea-Ciuc pašvaldība 2021. gadā izsludināja sabiedrisko apspriešanu "5letelō: vecā slimnīca - jauna perspektīva". Kopumā 360 cilvēki iesniedza savus priekšlikumus par vecās slimnīcas un publiskās telpas Miko pils aizmugurē jaunu izmantošanu. Šī iniciatīva ir kopīgs darbs ar sabiedrību, lai kopīgi lemtu par slimnīcas jaunajām perspektīvām. Visas Miercurea-Ciuc apriņķa neatliekamās palīdzības slimnīcas nodaļas tiktu pārceltas uz jaunām telpām, tādējādi pārveidojot šo teritoriju par vienu no aktīvākajiem Transilvānijā esošajiem pilsētas

Co-funded by
the European Union

 Agenzia Italiana
per la Gioventù

centriem. Iedzīvotāji ir izteikuši dažādus priekšlikumus, tostarp par piedzīvojumu parku, pansionātu, izglītības un kultūras centru, suņu pastaigu centru un inkubatoriem.

ALBĀNIJA

Nosaukums: "Zaļā Albānija" - izpratnes veicināšanas kampaņa par zaļo attīstību Albānijā

Īss ievads: 2022. gadā Nacionālais jaunatnes kongress sadarbībā ar Tirānas pašvaldību īstenoja "Tirana - Eiropas Jauniešu galvaspilsēta 2022" nosaukumu makro programma, kurā īpaša

Co-funded by
the European Union

uzmanība tika pievērsta veselības un vides aizsardzībai, zaļajai politikai, ilgtspējīgai attīstībai un izpratnes veicināšanas iniciatīvām, lai jaunieši būtu atbildīgāki par apkārtējo vidi un motivēti. Daudzo uzsākto iniciatīvu ietvaros tika veidots videodokumentāls materiāls, kurā izklāstīta valsts iestāžu, jaunatnes organizāciju un privāto uzņēmumu perspektīva, investīcijas, prioritātes un loma, kas tiem būtu jāuzņemas, kā aicinājums zaļo investīciju nākotnei valstī. Coca-Cola Bottling Albania ir viens no investoriem, kas atspoguļo piemēru, kuram būtu jāseko, kā arī "Tirana European Youth Capital 2022" stratēģiskais partneris. Uzsvars uz zaļajām investīcijām kalpo mums kā modelis, kas norāda, cik svarīgi ir valsts iestādēm noteikt prioritātes un atbilstošus mehānismus, piemēram, lai veicinātu ilgtspējīgu investīciju īstenošanu Albānijā.

Kas tiek darīts:

Šīs sadarbības rezultātā un kā pamudinājums citiem uzņēmumiem, kas darbojas Albānijā, mēs demonstrējam dokumentālu videofilmu, kurā uzsvērts zaļās politikas sarežģītais un daudzdimensionālais raksturs, kas nosaka nepieciešamību pēc starpnozaru sadarbības un stratēģijām. Sarunā ar Tirānas mēru Erionu Veliaju, "Coca-Cola Bottling Albania" prezidentu Luku Busi, tūrisma un vides ministri Mirelu Kumbaro, Nacionālā jaunatnes kongresa izpilddirektori Mirelu Kumbaro, "Coca-Cola Bottling Albania" prezidentu Luku Busi un "Coca-Cola Bottling Albania" prezidentu Mirelu Kumbaro. Dafina Peci un Tirana EYC 2022 programmas ģenerālkoordinatore - NYC Aspasjana Kongo, mēs detalizēti izklāstījām valsts un vietējo politiku, ilgtspējas mehānismu ietekmi un pasākumus, ko veic uzņēmumi, kuri atstāj ietekmi uz vidi, kā arī jauniešu kā virzītājspēka lomu, lai veicinātu šo kopīgo iniciatīvu, kuras mērķis ir veicināt izpratni par

šīs tēmas. Šajā iniciatīvā iesaistītās galvenās ieinteresētās personas uzsver, ka ir jāstiprina sadarbība starp pilsoniskās sabiedrības organizācijām, uzņēmēju aprindām un jauniešiem kā galvenajiem dalībniekiem, lai veicinātu zaļās politikas īstenošanu Albānijā.

Kampanas uzmanības centrā bija:

- Veicināt zaļās politikas nozīmi ilgtspējīgai attīstībai un starpnozaru sadarbību starp dažādiem dalībniekiem tās īstenošanā.

Co-funded by
the European Union

- Labās prakses apmaiņa.
- Jauniešu viedokļu un jauniešu vadītu iniciatīvu, kas vērstas uz videi draudzīgu un ilgtspējīgu attīstību, veicināšana.

Ir daudz darāmā, un, apvienojot spēkus, mēs varam sākt:

- Atbalsts vides izglītībai un izpratnes veicināšanai jauniešu vadītās iniciatīvās.
- Ieguldījumi partnerībās, iesaistīšanās dialogā, zināšanu un resursu apmaiņa un kopīgs darbs, lai sasniegtu kopīgus vides mērķus.
- Ilgtspējas mērķu noteikšana; konkrētu, izmērāmu un laika ziņā ierobežotu ilgtspējības mērķu noteikšana mūsu iestādēm un uzņēmumiem.

Saites, web, fotogrāfijas:

Video dokumentālā filma "Zaļā Albānija" <https://www.youtube.com/watch?v=Sv8qlyd0uqg>

Nosaukums: "Jaunatne sociāli ekoloģiskai pārveidošanai".

Īss ievads: Viens no NYC pamatprojektiem un programmām ir projekts "Jaunatne sociāli ekoloģiskai pārveidošanai", kas tiek īstenots sadarbībā ar Albānijas Frīdriha Eberta fondu (Friedrich Ebert Stiftung Albania), kura ietvaros ir izveidotas intensīvas pētniecības un kapacitātes palielināšanas programmas, lai veicinātu jauniešu iespēju palielināšanu un sociāli ekoloģiskās politikas uzlabošanu vietējā līmenī.

Kas tiek darīts:

Sadarbībā ar 12 Albānijas reģioniem, izpētot vajadzības un nosakot prioritātes sociālekonomiskās un zaļās pārejas jomā, mūsu eksperti ir izstrādājuši 12 rokasgrāmatas, kas kalpo par pamatu zaļās politikas virzībai vietējā līmenī. Rokasgrāmatas kalpo kā stratēģiski dokumenti vietējā līmenī ar mērķi radīt jaunu darba kultūru, kas balstīta uz sociāli ekoloģiskās pārveides principiem, valsts pārvaldes izpratni par šo jautājumu un zaļo politiku.

Galvenais mērķis joprojām ir arī dialoga un sadarbības veicināšana starp pašvaldībām un vietējām organizācijām, kā arī ideju un potenciālo risinājumu ģenerēšana saistībā ar klimata pārmaiņām un ilgtspējīgu attīstību. Rokasgrāmatas ir politikas dokumenti, kas kalpo iestādēm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas darbojas valsts politikas, vides un ilgtspējīgas attīstības jomā, pētniekiem, iedzīvotājiem un jauniešiem, lai labāk izprastu pašreizējo situāciju sociāli ekoloģisko pārmaiņu jomā 12 Albānijas pašvaldībās. Arī par esošajām iniciatīvām un problēmām, kas joprojām pastāv, ļaujot sniegt iespējamus ieteikumus situācijas uzlabošanai.

Co-funded by
the European Union

Projekts "Jaunatne sociāli ekoloģiskai pārveidošanai" ar savām dažādajām iniciatīvām ir ievērojami ietekmējis ilgtspējības jomu. Šeit ir sniegts neliels ieskats projekta devumā:

- Jaunatnes stiprināšana
- Politikas izpratnes uzlabošana
- Dialoga un sadarbības veicināšana
- Inovatīvu risinājumu radīšana
- Politikas ieteikumu izstrāde
- Jaunas darba kultūras izveide

Projekts "Jaunatne sociāli ekoloģiskām pārmaiņām" ir pozitīvi ietekmējis ilgtspēju, jo ir veicinājis jauniešu līdzdalību, sekmējis izpratni par politiku, veicinājis dialogu un sadarbību, radījis inovatīvus risinājumus, informējis par politikas ieteikumiem un veicinājis jaunu darba kultūru, kas balstīta uz ilgtspēju. Šie centieni palīdz veidot ilgtspējīgāku nākotni un risināt neatliekamās vides problēmas, ar kurām saskaramies šodien.

Saites, web, fotogrāfijas:

<https://krk.al/manualet-per-transformimin-socio-ekologjik/>

<https://krk.al/workshop-transformimi-socio-ekologjik/>

<https://krk.al/eko-sipermarrja-e-te-rinjve-per-te-ardhmen-e-ekonomise-se-gjelber/>

Nosaukums: Act@Environment: Aktīva jaunatne zaļai Eiropas Albānijai

Īss ievads:

Act@Environment: Aktīva jaunatne zaļai Eiropas Albānijai ir viens no veiksmīgākajiem projektiem, ko īstenojusi organizācija "Centre for Legal Empowerment" (Tiesiskās pilnvarošanas centrs).

Tirānas Eiropas Jauniešu galvaspilsētas 2022 programma ar Nacionālā jaunatnes kongresa finansiālu atbalstu un sadarbībā ar Tirānas pašvaldību.

Projekta vispārējais mērķis ir informēt, apmācīt un palielināt jauniešu vecumā no 18 līdz 29 gadiem izpratni par vides aizsardzību, lai aizsargātu sociālās ekonomiskās tiesības un nodrošinātu labu fizisko un garīgo veselību.

Co-funded by
the European Union

Īpašie mērķi:

1. Jauniešu informēšana un informēšana par vides tiesībām.
2. Sabiedrības aktivizēšanas veicināšana vides aizsardzībai.
3. Kopienas vides aizsardzības, aprites un zaļās ekonomikas prakses veicināšana.

Kas tiek darīts:

Projekts ir veicinājis jauniešu reaģēšanas spēju paaugstināšanu, pievēršot uzmanību Tirānas un Durrēsas Juridisko fakultāšu studentiem par vides tiesībām, sekām, ko rada videi nodarītais kaitējums, un aprites un zaļās ekonomikas modeļu ieviešanas pozitīvo ietekmi. Projekta ietvaros tika izstrādātas informācijas un izpratnes veicināšanas kampaņas kopienās un sociālajos tīklos Tirānas, Vorē un Durrēsas jauniešiem, lai kopā ar vietējām pašvaldību iestādēm risinātu ar vides aizsardzību saistītus jautājumus un vides aizsardzības un finansiālās un veselības aizsardzības priekšrocības, ko sniedz vides aizsardzības ekonomisko aktivitāšu attīstība.

Ilgspēja:

Projekta rezultāti rada priekšnoteikumus jaunu juristu attīstībai, kuriem ir piekļuve un spēja risināt sabiedrībai nozīmīgus vides jautājumus, vietējo kopienu spēju palielināšanai risināt savas vides problēmas, kā arī jaunu uzņēmēju attīstībai, kuri piemēro ekonomiskos modeļus vides aizsardzībā.

Saites, web, fotogrāfijas:

<https://cle.al/sq/vepromjedisi/>

<https://juristionline.al/informacione-ligjore/>

Co-funded by
the European Union

